

Wewnątrz numeru
drukujemy
pełny tekst
projektu
Konstytucji
Polskiej
Rzeczypospolitej
Ludowej

CTAS WIELKOPOLSKI

Cena 15 gr

Rok VIII Wyd. A B

Poznań, niedziela/poniedziałek 27/28 I 1952 r.

Nr 24 [2457]

Uchwała Komisji Konstytucyjnej w sprawie ogólnonarodowej dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Sejm Ustawodawczy, powołując Komisję Konstytucyjną, postanowił w najszerszym zakresie zapewnić udział w dyskusji nad projektem Konstytucji ludowi pracującemu miast i wsi, wszystkim obywatelom, całemu narodowi.

Projekt Konstytucji, to projekt ustawy zasadniczej naszego państwa demokracji ludowej, państwa, w którym cała władza należy do ludu pracującego miast i wsi. Konstytucja dla naszego państwa ma ogromne znaczenie dla dalszego umocnienia i rozwoju osiągnięć narodu polskiego, budującego socjalizm — dla dalszego zespolenia naszego narodu, — dla utrwalenia niepodległości i suwerenności naszego państwa ludowego i zwiększenia jego wkładu w dzieło utrwalenia pokoju na całym świecie. Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niewątpliwie stanie się przedmiotem najżywszego, bezpośredniego zainteresowania najszerszych mas ludowych, które wiedzą, że są gospodarzami w swoim kraju, — że to one kształtują oblicze swojego państwa, — że na nich spoczywa odpowiedzialność za dalszy rozwój narodu, za ustanowienie form państwowych oraz praw i obowiązków obywatelskich najlepiej zabezpieczających wolność, siłę i rozwój Ojczyzny.

Komisja Konstytucyjna wzywa do najszerszego udziału w dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i zwraca się do obywateli o zgłaszanie wnio-

sków, poprawek i uwag do tego projektu.

Komisja Konstytucyjna zgodnie z ustawą konstytucyjną z dnia 26 maja 1951 r. i w celu zapewnienia najdogodniejszych warunków dla przeprowadzenia szerokiej, ogólnonarodowej dyskusji, a w szczególności dla zgłaszania przez obywateli wniosków, poprawek i uwag, uchwala, co następuje:

1 Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ogłoszony będzie w dniu 27 stycznia 1952 r.

2 Dyskusja ogólnonarodowa nad ogłoszonym projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej trwać będzie od dnia ogłoszenia projektu do dnia 6 kwietnia 1952 r.

3 Wnioski, poprawki i uwagi do projektu Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mogą być zgłaszane przez obywateli w ciągu całego okresu trwania dyskusji ogólnonarodowej nad projektem:

a) bezpośrednio do Komisji Konstytucyjnej (adres: Warszawa, Sejm Ustawodawczy, ul. Wiejska).

b) do prezydentów rad narodowych gminnych, dzielnicowych, miejskich, powiatowych, wojewódzkich lub

c) do redakcji dzienników i czasopism oraz do „Polskiego Radia”.

4 Prezydium rad narodowych, redakcje dzienników i czasopism oraz „Polskie Radio” przesyłać będą otrzymywane od obywateli wnioski, po-

prawki i uwagi do Komisji Konstytucyjnej, która je rozpatrzy w dalszym toku swych prac.

Komisja Konstytucyjna wyraża głębokie przekonanie, że najszerszy udział mas pracujących w ogólnonarodowej dyskusji nad projektem Konstytucji

Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyczyni się do wszechstronnego omówienia i przyswojenia sobie przez miliony obywateli zasad nowej Konstytucji, która będzie wyrazem woli narodu i prawem najwyższym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Prezydent Bolesław Bierut i premier Cyrankiewicz przyjęli ministra Wyszyńskiego

W dniu 24 bm. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bolesław Bierut przyjął na audiencji ministra spraw zagranicznych Związku Radzieckich Andrzeja Wyszyńskiego.

Prezes Rady Ministrów Józef Cyrankiewicz przyjął w dniu 24 bm. ministra

spraw zagranicznych Związku Radzieckich Andrzeja Wyszyńskiego.

Wizyta u m'n. Skrzyszewskiego

Minister Wyszyński złożył również wizytę ministrowi spraw zagranicznych Stanisławowi Skrzyszewskiemu.

CAF — fot. Dąbrowiecki
Na zdjęciu: Minister Andrzej Wyszyński u Prezydenta R. P. Bolesława Bieruta.

Szef delegacji radzieckiej w ONZ wyjechał do Moskwy

Uroczystości pożegnalne na dworcu w Warszawie

W nocy na 25 bm. opuścił Warszawę, udając się do Moskwy przewodniczący delegacji ZSRR na VI sesję ONZ minister spraw zagranicznych Związku Radzieckich Andrzej Wyszyński z małżonką; Ministrowi Wyszyńskiemu towarzyszyli: sekretarz generalny ministerstwa spraw zagranicznych ZSRR — B. F. Podcerob i dyrektor gabinetu ministra — I. I. Łobanow.

Na ozdobionym polskim i radzieckimi flagami dworcu w Warszawie ministra Wyszyńskiego żegnali: prezes Rady Ministrów — J. Cyrankiewicz, wicepremier — A. Zawadzki, minister obrony narodowej, Marszałek Polski — K. Rokossowski, minister spraw zagranicznych — St. Skrzyszewski, podsekretarz stanu w Prezydium Rady Ministrów — J. Berman, sekretarz KC PZPR — F. Mazur i E. Ochab oraz przedstawiciele Rady Narodowej m. st. Warszawy.

Thumnie przybyli na dworzec mieszkańcy stolicy, aby pożegnać odjeżdżającego do Moskwy ministra spraw zagranicznych

ZSRR — Andrzeja Wyszyńskiego.

Gdy przybywa minister Wyszyński w towarzystwie premiera Cyrankiewicza — wybuch entuzjazmu. Minister Wyszyński serdecznie pozdrawia lud stolicy. W odpowiedzi padają okrzyki: „Niech żyje nieugięty bohater o pokój — minister Andrzej Wyszyński”, „Niech żyje wielki Związek Radziecki — ostoja pokoju i wolności narodów”.

Minister Wyszyński żegna się serdecznie z przedstawicielami władz Polski Ludowej, z członkami ambasady ZSRR i przedstawicielami placówek dyplomatycznych państw przyjaźnionych. Gdy przy nieustannych wiwatach zgromadzonych tłumów minister Wyszyński wsłucha do pociągu — rozbrzmiewa melodia „Międzynarodówki”.

Słowa pieśni towarzysza odjazdowi pociągu, który wiezie powracającego do stolicy pokoju — Moskwy rzeźnika wielkiej sprawy, dla której zwycięstwa ofiarę pracują i nieugięcie walczą miliony ludzi na całym świecie.

Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego o wykonaniu Narodowego Planu Gospodarczego w r. 1951

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego ogłosiła komunikaty o wykonaniu NPG na rok 1951 w trzech kwartałach 1951 roku. PKPG ogłasza obecnie komunikat o wykonaniu NPG w całym 1951 roku i w związku z tym nie ogłasza odrębnego komunikatu o wykonaniu planu w IV kwartale.

Rok 1951 stanowił okres znacznych osiągnięć w realizacji zadań planu 6-letniego, zwłaszcza w dziedzinie przemysłu i budownictwa. Jednocześnie jednak wystąpiły trudności w realizacji planu, wynikające przede wszystkim z nienadążania

rolnictwa za potrzebami związanymi z szybkim tempem socjalistycznego uprzemysłowienia.

Według dotychczasowych danych wykonanie Narodowego Planu Gospodarczego w roku 1951 kształtuje się następująco:

I. Produkcja przemysłowa

Plan produkcji przemysłu socjalistycznego na rok 1951 wg wartości w cenach niezmiennych został wykonany w 100,8 proc., a wartość produkcji przemysłowej wzrosła o 24,4 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Plan produkcji przemysłu wielkiego i średniego został wykonany w 101,6 proc., a wartość produkcji tego przemysłu wzrosła o 21,2 proc. w porównaniu z r. 1950.

Wartość produkcji przemysłu wielkiego i średniego osiągnęła

poziom około 270 proc. w porównaniu z r. 1938. Przekroczenie zadań planu produkcji przemysłowej na rok 1951, poważnie zwiększonego w porównaniu z planem 6-letnim, oznacza osiągnięcie wartości produkcji przemysłowej o 13 proc. większej, niż ustalały zadania planu 6-letniego na rok 1951.

Wykonanie planu produkcji przez przedsiębiorstwa przemysłowe, podległe poszczególnym ministerstwom przedstawia się następująco:

	proc. wykonania	w porówn. z r. 1950 w proc.
Ministerstwo Górnictwa	102	113
Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego	100	121
Ministerstwo Przemysłu Chemicznego	105	129
Ministerstwo Przemysłu Lekkiego	103	122
Ministerstwo Przemysłu Rolnego i Spożywczego	100	121
Ministerstwo Przemysłu Drobno- i Rzemiosła	115	194
Przedsiębiorstwa przemysłowe Min. Handlu Wewnętrznego	86	109
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Leśnictwa	107	122
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Kolei	95	125
Przedsiębiorstwa przemysłowe Min. Transportu Drog. i Lotn.	94	150
Przedsiębiorstwa przemysłowe Min. Budownictwa Prz. i	104	258
Przedsiębiorstwa przemysłowe Min. Budownictwa Miast i Osiedli	114	253
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Oświaty	96	186
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Zdrowia	107	147

Wykonanie planu produkcji ważniejszych artykułów przemysłowych przedstawia się następująco:

	proc. wykonania	w porówn. z r. 1950 w proc.
węgiel kam'enny	101	105
koks	101	106
przerób ropy naftowej	106	146
sól kamienna	101	101
energia elektryczna (CZE)	101	118
rudy żelaza	101	114
rudy cynku, surowe	100	115
cynk	100	104
samochody ciężarowe	103	328
maszyny i narzędzia rolnicze w tonażu	118	127
maszyny i urządzenia dla przem. chem.	100	175
maszyny wirujące	107	169
aparatura rozdzielcza i zabezpieczeniowa wysokiego napięcia	104	232
aparatura rozdzielcza i zabezpieczeniowa niskiego napięcia	110	207
supertomasyna	101	152
penicylina	154	266
garbniki syntetyczne	108	174
przedza sztucznego jedwabiu	101	111
włókno cięte	106	137
celuloza	100	115
papier	100	115
tkaniny bawełniane	101	107
tkaniny wełniane	102	109
tkaniny jedwabne	101	115
skóry twarde	109	115
skóry miękkie	111	131
obuwie skórzane	110	141
meble	109	131
zapałki	100	107
szkło okienne	103	104
porcelana stołowa	108	123
porcelana elektrotechniczna	102	126
papiery	106	118
mydło	100	104
cukierki wszelkie	119	140
wino	117	149
masło	107	143
mąka pszenna	122	149
mąka żytnia	102	107

Pomimo wykonania planu jako całości, w zakresie niektórych artykułów plan produkcji nie został w pełni wykonany. Ministerstwo Górnictwa nie wykonało w pełni planu produkcji ropy naftowej (86 proc. planu). Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego nie wykonało w pełni planu produkcji stali surowej (99 proc.), surowki (97 proc.), wyrobów walcowanych

(99 proc.), obrabiałek do metali i drzewa (93 proc.), parowozów (93 proc.) i traktorów (75 proc.), rowerów (99 proc.).

Nie zostały osiągnięte zadania planu w dziedzinie wzrostu produkcji cukru (79 proc. planu) w związku z nieurodzajem buraka cukrowego.

Mimo niewykonania planu w zakresie niektórych artykułów, (Ciąg dalszy na str. 2)

Zalogi licznych zakładów pracy meldują o wykonaniu zobowiązań podjętych dla uczczenia 10 rocznicy powstania PPR

WARSZAWA (PAP)

Coraz liczniej napływają meldunki o wykonaniu zobowiązań, podjętych dla uczczenia 10 rocznicy powstania PPR, a jednocześnie brygady, zespoły i całe zalogi podejmują nowe zobowiązania.

Pomyślnie realizują zobowiązania robotnicy zakładów im. Dymitrowa w Warszawie. Dzięki entuzjazmowi zalogi przeszło połowa zobowiązań zespolowych została wykonana do dnia 24 bm. Wartość wykonanych zobowiązań wynosi 44 tysiące złotych.

W ZP Baweln. im. Dzierżyńskiego wśród realizatorów zobowiązań wymienić należy przadkę Ogrodnik, która dla uczczenia 10 rocznicy powstania PPR przeszła z obsługi 750 wrzecion na 1000 wrzecion. Realizuje ona z nadwyżką swe zadania produkcyjne.

Zapał i ofiarna praca towarzyszy załogom zakładów pracy Wybrzeża przy realizacji zobowiązań podjętych dla uczczenia 10 rocznicy powstania PPR. Liczne zespoły oraz poszczególne robotnicy zakładów naprawczych taboru kolejowego w Bydgoszczy meldują już o całkowitym wykonaniu swoich zobowiązań.

Składając hołd partii, która przewodziła polskiemu masom pracującym w walce o niepodległość i wyzwolenie społeczne, a po uciecu władzy przez lud — w odbudowie kraju — załoga Bydgoskich Zakładów Fotochemicznych postanowiła dać w pierwszych 3 miesiącach br. dodatkową produkcję wartości 644 tys. zł.

Robotnicy bydgoskiej garbarni postanowili wyprodukować dodatkowo w I kwartale setki

kilogramów skóry i polepszyć jakość produkcji. Oszczędności uzyskane w wyniku realizacji zgłoszonych dotychczas zobowiązań wyniosą przeszło 143 tys. zł.

Wiele zobowiązań podejmują chłopcy województwa śląskiego, którzy dzięki realizacji programu PPR otrzymali ziemię, wyzwolili się spod ucisku obszarników.

Wystawa wynalazków i pomysłów racjonalizatorskich

ŁÓDŹ (PAP)

W lokalu Klubu Racjonalizatorów Zakł. Przem. Wełn. im. Wiosny Ludów w Łodzi otwarta została Krajowa Wystawa Pomysłów Racjonalizatorskich i Wynalazków, dokonanych przez pracowników przemysłu wełnianego.

W czasie uroczystości otwarcia wystawy, która przez szereg tygodni będzie udostępniona dla wszystkich robotników przemysłu wełnianego w Łodzi, wręczono zaświadczenia racjonalizatorskie Głównego Urzędu Patentowego oraz nagrody pieniężne wielu racjonalizatorom przemysłu wełnianego.

Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego o wykonaniu Narodowego Planu Gospodarczego w r. 1951

(Dokończenie ze str. 1)

produkcja ropy naftowej była o 8 proc. wyższą w porównaniu z r. 1950, stali surowej o 11 proc., surowicy o 6 proc., wyrobów walcowanych o 13 proc., obrabiarek do metalu i drzewa o 41 proc., parowozów o 10 proc., traktorów o 3 proc., rowerów o 10 proc., sody kałcy-nowanej o 18 a cementu o 7%.

W wyniku wzrostu wydajności pracy i zmniejszenia norm zużycia surowców, materiałów

pomoenicznych i paliwa uzyskano w r. 1951 dalsze poważne obniżenie kosztów własnych. Koszty własne w cenach porównywalnych w zakresie ministerstw przemysłowych obniżone zostały łącznie o około 4,6 proc. w porównaniu z r. 1950. Plan obniżki kosztów własnych nie został jednak w całości wykonany, głównie wskutek niewykonania w pełni zadań w dziedzinie obniżenia zużycia materiałowego.

II. Wprowadzanie nowej techniki do przemysłu

Rok 1951 stanowił okres poważnych osiągnięć w dziedzinie wprowadzania nowej techniki do przemysłu, a zwłaszcza w zakresie podjęcia produkcji nowych wyrobów przemysłowych, opanowania nowych procesów technologicznych i mechanizacji.

Uruchomiono produkcję wielu nowych nie produkowanych dotychczas wyrobów, a w szczególności: kombajnów węglowych, wrębiarek na podwoziu gąsienicowym, ładowarek „kaczy dziób”, wind wiertniczych dla przemysłu naftowego, szeregu nowych typów obrabiarek, kotłów typu La Monta, maszyn papierniczych, pras mimosrodowych PNS-40 t, wagonów osobowych 66 W, wagonów samowyładowawczych, platform 6-osobowych 48 W, szeregu nowych typów maszyn rolniczych jak siewników ciągnikowych KR 25300, młocarni BWPC, nowych typów statków.

Uruchomiono montaż samochodów osobowych „Warszawa” oraz samochodów ciężarowych „Lublin”. Podjęto produkcję kwasu siarkowego z krajowych anhydrydów, nowych rodzajów żywic syntetycznych w oparciu o krajowy

surowiec, produkcję półkoks, karborundu, specjalnych elektrod węglowych, włókna sztucznego „Polan” — Gorzów, celulozy wiskozowej, szkła pianowego, cementu, szybospawnego i wielu innych, ważnych dla gospodarki narodowej wyrobów przemysłowych.

Na podstawie wprowadzania nowej techniki osiągnięto poprawę wskaźników techniczno-ekonomicznych. W szczególności w elektrowniach zmniejszono w porównaniu z r. 1950 zużycie węgla na wytworzenie 1 kWh energii elektrycznej o 10 proc., zwiększono stosowanie węgla niskogatunkowych i mułu z 80 proc. w 1950 r. do 87 proc. w r. 1951.

W przemyśle budowy maszyn ciężkiej produkcja na obrabiarkach produkcyjną wzrosła o 10 proc., w przemyśle motoryzacyjnym o 26 proc., w przemyśle obrabiarek i narzędzi o 15 proc., w przemyśle maszyn rolniczych o 22 proc. Stopień wykorzystania czasu pracy obrabiarek w przemyśle budowy maszyn ciężkich podniósł się o 19 proc., w przemyśle motoryzacyjnym o 9 proc., w przemyśle obrabiarek i narzędzi o 15 proc., w przemyśle maszyn rolniczych o 13 proc.

III. Inwestycje i budownictwo

Łączna kwota nakładów inwestycyjnych brutto w cenach porównywalnych wzrosła o około 38 proc. w porównaniu z r. 1950.

Nakłady inwestycyjne w poszczególnych działach gospodarki narodowej w cenach porównywalnych wzrosły w porównaniu z r. 1950 następująco: w przemyśle o około 40 %, w budownictwie o około 45 proc., w rolnictwie i leśnictwie o około 19 proc., w komunikacji i łączności o około 36 proc., w obrocie towarowym o około 30 proc., w gospodarce komunalnej o około 19 proc., w gospodarce mieszkaniowej o około 89 proc., w urządzeniach socjalnych i kulturalnych o około 17 proc.

Najwyższy stopień wykonania planu inwestycyjnego na r. 1951 osiągnięto w zakresie przemysłu, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Pewne opóźnienia w realizacji inwestycji wystąpiły w zakresie urządzeń socjalnych i kulturalnych.

W zakresie ministerstw przemysłowych oddano do użytku w r. 1951 ogółem 135 obiektów przemysłowych, w tym 32 duże i 58 średnich. Szereg spośród tych obiektów, opartych na nowoczesnym poziomie techniki, ma podstawowe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarki narodowej, a w szczególności nowa stalownia w Hucie Częstochowa, wielki piec „B” w hucie Kościuszkowski, hale montażowe Fabryki Samochodów Osobowych na Żeraniu, hale montażowe Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie, fabryka kwasu siarkowe-

go w Wiozowie, Zakłady Włókien Sztucznych w Gorzowie, cementownia „Odra” w Opolu, Zakłady Przemysłu Bawełnianego w Piotrkowie.

W zakresie komunikacji oddano do użytku około 149 km zbudowanych i odbudowanych linii kolejowych, 101 km bocznic kolejowych oraz 154 km torów stacyjnych. Ponadto oddano do użytku 711 km nowo zbudowanych i przebudowanych dróg kołowych.

W zakresie urządzeń kulturalnych i socjalnych oddano do użytku m. in. budynki w szkołach wyższych w Białymstoku, Gdańsku, Poznaniu, Krakowie, Gliwicach, Pałac Dziecka w Katowicach, szereg nowych domów kultury, kin miejskich, przedszkoli, żłobków itd.

W zakresie niektórych obiektów inwestycyjnych wystąpiły jednak opóźnienia w oddaniu ich do użytku.

Plan produkcji państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych wg wartości na rok 1951 łącznie z dodatkowym planem ustalonym przez rząd w II kwartale 1951 r. ogółem został wykonany w około 111 proc. Wartość produkcji państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych wzrosła w tym okresie o około 57 proc. w porównaniu z r. 1950.

Przedsiębiorstwa budowlano-montażowe podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego wykonywały plan produkcji w 122 proc., Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli w 108. proc.

IV. Produkcja rolna

W rolnictwie realizacja zadań planowych napotkała w roku 1951 na szereg poważnych trudności, wskutek czego zadania te nie zostały w pełni osiągnięte. Podstawową przyczyną niepełnego wykonania zadań planowych była długotrwała posucha, która spowodowała niższe od przewidywanych zbiory ziemniaków, buraków cukrowych i niektórych innych upraw oraz trudności, wynika-

jące z niedostatecznego rozwoju bazy paszowej.

Powierzchnia zbiorów w całym rolnictwie zwiększyła się w r. 1951 o 1,2 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Plony 4 zbóż kształtowały się na ogół na poziomie roku 1950. Plony ziemniaków i buraków cukrowych oraz niektórych innych upraw były niższe od osiągniętych w roku 1950.

Zadania planu w zakresie powierzchni zasiewów jesiennych

nie zostały w pełni wykonane. Podstawową przyczyną niewykonania zadań planowych w zakresie siewów jesiennych była posucha.

W listopadzie i grudniu 1951 roku udało się odrobić część opóźnień tak, że powierzchnia zasiewów jesiennych osiągnęła około 5.900 tys. ha, tj. 93 proc. zadań planowych. Ustalone zadania dla siewów wiosennych przewidywały znaczne zwiększenie obszaru zasiewów, aby wyrównać niedosiewy jesiennie. W celu zapobieżenia ujemnym skutkom jesienniej suszy został utworzony ponadto specjalny fundusz siewny dla zabezpieczenia potrzebnego na wiosnę materiału siewnego oraz zostały przeznaczone nawozy azotowe dla zasilenia ozimów.

Pogłowie bydła w całym rolnictwie kształtowało się na tym samym poziomie, co w roku 1950, w zakresie trzody chlewnej stan pogłowia zmniejszył się o około 10 proc. Pogłowie koni wzrosło o około 3%, a owiec o około 17 proc. w porównaniu z rokiem 1950. W IV kwartale 1951 roku wystąpiły oznaki poprawy w stanie hodowli bydła i trzody chlewnej, do czego przyczyniło się wzmoczenie pomocy państwa, zwłaszcza w zakresie dostaw pasz.

Plan zaopatrzenia całego rolnictwa w nawozy sztuczne w roku kalendarzowym 1951 został wykonany w 107 proc. Oznacza to wzrost w porównaniu z rokiem 1950 o około 9 proc. Zaopatrzenie w nawozy sztuczne pod zbiory roku 1951 w całym rolnictwie wzrosło w porównaniu z rokiem 1950 o około 3 proc., w zakresie wapna nawozowego o około 17 proc. Zaopatrzenie całego rolnictwa w sezonie jesiennym wzrosło w porównaniu z rokiem 1950 o około 14 proc., w zakresie wapna nawozowego o około 34 proc.

Liczba traktorów w całym rolnictwie w przeliczeniu na traktory o mocy 15 km wzrosła według stanu na koniec roku o 28 proc. w porównaniu z r. 1950.

W r. 1951 zrealizowano dalszy etap elektryfikacji wsi. Liczba gromad objętych elektryfikacją zwiększyła się o 3 proc. w porównaniu z rokiem 1950 i osiągnęła stan 12.863 gromady. Liczba ośrodków gospodarczych spółdzielni produkcyjnych objętych elektryfikacją osiągnęła stan 1.499, tj. wzrost o 28% w porównaniu z rokiem 1950.

Plan kontraktacji produktów roślinnych, który obejmował 1349,7 tys. ha różnych upraw, wykonano na obszarze 1271,7 tys. ha, co stanowi 94,2 proc. planu. Ogólny obszar zakontraktowanych roślin był o około 42 proc. większy niż w roku 1950.

Rok 1951 stanowi okres dalszego poważnego rozwoju gospodarki socjalistycznej w rolnictwie. Globalna wartość pro-

dukcji rolnej gospodarki socjalistycznej, tj. gospodarstw państwowych i spółdzielni produkcyjnych, wzrosła w cenach niezmienionych o około 51 proc. w porównaniu z r. 1950, w tym wartość produkcji Państwowych Gospodarstw Rolnych o około 26 proc. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarce socjalistycznej osiągnęła około 15 proc. ogólnej powierzchni użytków rolnych kraju.

Osiągnięte plony PGR pomimo wyników niższych od planowanych przekroczyły w zakresie pszenicy o około 31 proc. poziom osiągnięty średnio dla całego rolnictwa, plony żyta o około 15 proc., jęczmienia o około 17 proc., rzepiku o 97 proc., ziemniaków o 4 proc. Nie osiągnięto planowanego wzrostu zbiorów buraków cukrowych.

Ze zbiorów w r. 1951 w Państwowych Gospodarstwach Rolnych nadwyżka do sprzedaży rynkowej czterech zbóż wynosiła ogółem o 28 proc. więcej, niż ze zbiorów w roku 1950, ziemniaków o 54 proc., żywa wołowego o 39 proc., żywa cielęcego o 114 proc., żywa wieprzowego o 23 proc., mleka o 42 proc., ryb o 18 proc.

Wzrost pogłowia w PGR wg stanu na dzień 30 VI 1951 r. został osiągnięty zarówno w zakresie bydła (o 22 proc.) w porównaniu z odpowiednim okresem ubiegłego roku, jak i trzody chlewnej (o 15,4 proc.) i owiec (o 50,5 proc.). Zaopatrzenie PGR w nawozy sztuczne wzrosło ogółem o około 19 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba Państwowych Ośrodków Maszynowych osiągnęła na dzień 31 XII 1951 stan 260, co stanowi wzrost w porównaniu z r. 1950 o około 70 proc. Liczba traktorów w Państwowych Ośrodkach Maszynowych na dzień 31 XII 1951 r. osiągnęła stan 9.325 jednostek przeliczeniowych, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o 86 proc. Szybki rozwój Państwowych Ośrodków Maszynowych wyrażał się w dalszym znacznym wzroście obszaru objętego pracami traktorów. W przeliczeniu na orkę średnią obszar ten wzrósł do 1.937 tys. ha, tj. o około 150 proc. w porównaniu z r. 1950.

W r. 1951 zorganizowano 855 nowych spółdzielni produkcyjnych. Ogólna ilość gospodarstw, objętych spółdzielniami produkcyjnymi, wzrosła z około 49,5 tys. gospodarstw na początku 1951 r. do około 71,8 tys. gospodarstw na koniec 1951 r., tj. zwiększyła się o około 22,3 tys. gospodarstw w ciągu 1951 roku.

V. Komunikacja i łączność

Przewozy towarowe wszystkimi środkami transportu (kolejowego, wodnego i samochodowego) wzrosły w 1951 r. ogółem o około 14 proc. w porównaniu z r. 1950.

Przewozy osobowe na PKP wzrosły ogółem o około 17 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Organizacja przewozów kolejowych i sprawność kolei, w okresie letnim, nie zawsze była jednak zadowalająca.

Przewozy towarowe Państwowej Komunikacji Samochodowej wzrosły o około 66 proc. w porównaniu z r. 1950, zadania planu nie zostały jednak osiągnięte. Przewozy osobowe PKS wzrosły o ponad 48 proc., przy poważnym przekroczeniu planu przewozów.

VI. Obroty handlowe

Całość obrotów handlu detalicznego (państwowego, spółdzielczego i prywatnego w cenach bieżących) wzrosła ogółem o około 11 proc. w porównaniu

Zadania planu przewozów towarowych w żegludze śródlądowej zostały osiągnięte a przewozy wzrosły o około 23% w porównaniu z r. 1950. Żegluga morska przekroczyła plan przewozów towarów o 22 proc., co stanowi wzrost o 45 proc. w porównaniu z r. 1950.

W zakresie usług pocztowej i telekomunikacji plan w/g wartości w cenach porównywalnych został wykonany w 101 proc., przy wzroście wartości usług pocztowych i telekomunikacyjnych o około 15 proc. w porównaniu z r. 1950.

W roku 1951 podniósł się poziom techniczny transportu, co znalazło wyraz w lepszym wykorzystaniu taboru i w poprawie szeregu wskaźników techniczno-ekonomicznych.

wzrosły w cenach bieżących o około 67 proc. w porównaniu z r. 1950. W wyniku wzrostu obrotów handlu uspołecznionego udział jego w obrotach detalicznych osiągnął około 93% ogólnych obrotów, wobec około 83% w r. 1950.

Dostawy aparatu uspołecznionego do sieci detalicznej, liczone w cenach bieżących, wzrosły w porównaniu z rokiem 1950 ogółem o około 23 proc., w tym: artykułów rolnospożywczych o około 22 proc., artykułów przemysłowych o około 24 proc.

Szybko wzrastające zapotrzebowanie rynku na artykuły żywnościowe nie zostało jednak w pełni pokryte we wszystkich artykułach. Na tle niedoborów mięsno-tłuszczowych oraz w związku z posuchą miały miejsce pewne zakłócenia w zaopatrzeniu ludności miejskiej, które zostały spotęgowane przez działalność elementów spekulacyjnych oraz przez wrogą dywersyjną plotkę. Trudności te zostały w końcu

VII. Zatrudnienie i wydajność pracy

W roku 1951 nastąpił dalszy wzrost liczby zatrudnionych w gospodarce narodowej. Liczba pracowników, zatrudnionych ogółem w gospodarce socjalistycznej poza rolnictwem, wzrosła o około 12 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Zatrudnienie w przemyśle socjalistycznym osiągnęło ogółem 2,2 miliona osób.

Przeciętny stan zatrudnienia w Państwowych Przedsiębiorstwach Budowlano-Montażowych wzrósł o około 35 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Wydajność pracy mierzona wartością produkcji na pracownika grupy przemysłowej, wzrosła ogółem w przemyśle wielkim i średnim o około 14 proc.

VIII. Oświata, kultura i ochrona zdrowia

W roku 1951 miał miejsce dalszy rozwój oświaty i nauki oraz dalsza rozbudowa instytucji socjalnych i kulturalnych.

Wielkim osiągnięciem 1951 r. była likwidacja analfabetyzmu jako zjawiska masowego. Nastąpiła dalsza poprawa stopnia organizacyjnego szkolnictwa podstawowego. Nauczanie w szkołach 7-klasowych objęło 82 proc. ogólnej liczby uczniów w szkołach podstawowych. Liczba absolwentów szkół podstawowych osiągnęła 340,5 tys. osób, tj. wzrosła o ponad 26 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba absolwentów szkół ogólnokształcących stopnia licealnego osiągnęła 41,7 tys. osób, tj. wzrosła w porównaniu z rokiem 1950 o 76 proc.

Liczba absolwentów szkół wyższych osiągnęła ogółem o około 21 tys. osób, tj. wzrosła o około 63 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Zadania planu w zakresie liczby absolwentów nie zostały jednak w pełni wykonane.

W roku 1951 rozbudowana została sieć szpitali i innych instytucji ochrony zdrowia. Liczba łóżek w szpitalach zwięks-

zyła się o 10 tys. i osiągnęła 110 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Liczba lekarzy zwiększyła się o 21 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

W dziedzinie opieki nad matką i dzieckiem zwiększona została liczba żłobków o 15 proc. w porównaniu z rokiem 1950, a liczba miejsc w tych żłobkach wzrosła o 23 proc. Liczba sezonowych żłobków wiejskich zwiększyła się w porównaniu z rokiem 1950 o 23 proc.

W roku 1951 nastąpił dalszy rozwój sieci bibliotek i punktów bibliotecznych. Liczba tomów w bibliotekach powszechnych wzrosła o 16 proc. w porównaniu z rokiem 1950, w tym na wsi o 17 proc.

Globalny nakład roczny książek i broszur osiągnął 108,8 mil. egzemplarzy.

Liczba czynnych kin miejskich wg stanu na koniec roku osiągnęła 714, tj. wzrosła o około 9 proc. Liczba stałych kin wiejskich wzrosła według stanu na koniec roku o 76 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba radiofonizowanych gromad wzrosła w roku 1951 o około 30 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

IX. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

W roku 1951 przeprowadzono szereg prac nad rozbudową urządzeń komunalnych. Długość sieci wodociągowej zwiększyła się o około 5 proc. w porównaniu z rokiem 1950, a długość sieci kanalizacyjnej o około 3 proc. Liczba mieszkań w nieruchomościach przyłączonych do sieci wodociągowej wzrosła o około 5 proc., a do sieci kanalizacyjnej o 9 proc. w porównaniu z rokiem 1950.

Łączna długość tras tramwa-

lowych wzrosła w porównaniu z 1950 r. o 10 proc. Liczba wozów tramwajowych w eksploatacji zwiększyła się o około 10 proc., trolleybusowych o około 12 proc. oraz autobusów o około 14 proc. Powierzchnia zieleni publicznej w miastach ogółem zwiększyła się o około 29 proc.

W roku 1951 oddano do użytku około 99 tys. izb mieszkalnych.

X. Dochód narodowy

Według szacunkowych obliczeń dochód narodowy wzrósł w roku 1951 w cenach porównywalnych o około 12 proc. w porównaniu z rokiem 1950. Jednakże zadania w zakresie wzrostu dochodu narodowego nie zostały w pełni wykonane wskutek trudności w dziedzinie

produkcji rolnej. Dochód narodowy osiągnął poziom około 170 proc. w porównaniu z rokiem 1938, a w przeliczeniu na jednego mieszkańca około 230 proc. Udział gospodarki socjalistycznej w tworzeniu dochodu narodowego wzrósł do około 72 proc.

KONSTYTUCJA

Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Projekt uchwalony dnia 23 stycznia 1952 r.
przez Komisję Konstytucyjną

Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa nawiązuje do najszczytniejszych postępowych tradycji Narodu Polskiego i urzeczywistnia idee wyzwolenia polskich mas pracujących.

Polski lud pracujący pod przewodem bohaterskiej klasy robotniczej, opierając się na sojuszu robotniczo-chłopskim walczył dziesiątki lat o wyzwolenie z niewoli narodowej, narzuconej przez pruskich, austriackich i rosyjskich zaborców-kolonizatorów, tak samo jak walczył o zniesienie wyzysku polskich kapitalistów i obszarników.

W okresie okupacji Naród Polski toczył nieustępliwą, bohaterską walkę z krwawym najazdem hitlerowskim. Historyczne zwycięstwo Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nad faszyzmem wyzwoliło ziemie polskie, umożliwiło polskiemu ludowi pracującemu zdobycie władzy i stworzyło warunki narodowego odrodzenia Polski w nowych, sprawiedliwych granicach. Na wieczne czasy powróciły do Polski Ziemie Odzyskane.

Wcielając w życie wiekopomne wskazania Manifestu z dnia 22 lipca 1944 r. i rozwijając jego zasady programowe, władza ludowa — dzięki ofiarnym i twórczym wysiłkom polskiego ludu pracującego, w walce z zaciętym oporem rozbitków starego ustroju obszarniczo-kapitalistycznego — dokonała wielkich przeobrażeń społecznych. W wyniku rewolucyjnych walk i przemian obalona została władza kapitalistów i obszarników, utrwaliło się państwo demokracji ludowej, kształtuje się i umacnia nowy ustrój społeczny, odpowiadający interesom i dążeniom najszerzych mas ludowych.

Zasady prawne tego ustroju ustanawia Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Podstawę obecnej władzy ludowej w Polsce stanowi sojusz klasy robotniczej z chłopstwem pracującym. W sojuszu tym rola kierownicza należy do klasy robotniczej jako przodującej klasy społeczeństwa, opierającej się na rewolucyjnym dorobku polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, na historycznych doświadczeniach zwycięskiego budownictwa socjalistycznego w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pierwszym państwie robotników i chłopów.

Wypełniając wolę Narodu Polskiego i zgodnie ze swym powołaniem — Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwała uroczystie niniejszą Konstytucję jako ustawę zasadniczą, którą Naród Polski i wszystkie organy władzy polskiego ludu pracującego kierować się winny w celu:

umacniania państwa ludowego jako podstawowej siły, zapewniającej najpełniejszy rozkwit Narodu Polskiego, jego niepodległość i suwerenność,

przyśpieszania rozwoju politycznego, gospodarczego i kulturalnego Ojczyzny oraz wzrostu jej sił,

pogłębiania uczuć patriotycznych, jedności i zwartości Narodu Polskiego w walce o dalsze polepszenie stosunków społecznych, o całkowite zniesienie wyzysku człowieka przez człowieka, o urzeczywistnienie wielkich idei socjalizmu,

zacieśniania przyjaźni i współpracy między narodami, opartych na sojuszu i braterstwie, które łączą dziś Naród Polski z miłującymi pokój narodami świata w dążeniu do wspólnego celu: uniemożliwienia agresji i utrwalenia pokoju światowego.

Rozdział 1.

USTRÓJ POLITYCZNY

Art. 1

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej

2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

Art. 2

1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swych przedstawicieli, wybieranych do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym

2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwoływani.

Art. 3

Polska Rzeczpospolita Ludowa:

1) stoi na straży zdobyczy polskiego ludu pracującego miast i wsi, zabezpiecza jego władzę i wolność przed siłami wrogimi ludowi,

2) zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez jego uprzemysłowienie, przez likwidację zacofania gospodarczego, technicznego i kulturalnego,

3) organizuje gospodarkę planową, opierając się na przedsiębiorstwach, stanowiących własność społeczną,

4) ogranicza, wypiera i likwiduje klasy społeczne, żyjące z wyzysku robotników i chłopów,

5) zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego mas ludowych,

6) zapewnia wszechstronny rozwój kultury narodowej.

Art. 4

1. Prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są wyrazem interesów i woli ludu pracującego.

2. Ścisłe przestrzeganie praw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest podstawowym obowiązkiem każdego organu państwa i każdego obywatela.

3. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 5

Wszystkie organy władzy i administracji państwowej opierają się w swej działalności na świadomym, czynnym współdziałaniu najszerzych mas ludowych i obowiązane są:

1) zdawać narodowi sprawę ze swej działalności,

2) uważnie rozpatrywać i uwzględniać słuszne wnioski, zażalenia i życzenia obywateli w myśl obowiązujących ustaw,

3) wyjaśniać masom pracującym zasadnicze cele i wytyczne polityki władzy ludowej w poszczególnych dziedzinach działalności państwowej, gospodarczej i kulturalnej.

Art. 6

Siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na straży suwerenności i niepodległości Narodu Polskiego, jego bezpieczeństwa i pokoju.

Rozdział 2.

USTRÓJ

SPOŁECZNO-GOSPODARCZY

Art. 7

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, opierając się na uspołecznionych środkach produkcji, wymiany, komunikacji i kredytu, rozwija życie gospodarcze i kulturalne kraju na podstawie narodowego planu gospo-

darczego, w szczególności przez rozbudowę państwowego przemysłu socjalistycznego, rozstrzygającego czynnika w przekształcaniu stosunków społeczno-gospodarczych.

2. Państwo posiada monopol handlu zagranicznego.

3. Zasadniczym celem planowej polityki gospodarczej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest stały rozwój sił wytwórczych kraju, nieustanne podnoszenie poziomu życiowego mas pracujących, umacnianie siły, obronności i niezależności Ojczyzny.

Art. 8

Miejsce ogólnonarodowe: złoża mineralne, wody, lasy państwowe, kopalnie, drogi, transport kolejowy, wodny i powietrzny, środki łączności, banki, państwowe zakłady przemysłowe, państwowe gospodarstwa rolne i państwowe ośrodki maszynowe, państwowe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębiorstwa i urządzenia komunalne — podlega szczególnej trosce i opiece państwa oraz wszystkich obywateli.

Art. 9

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa planowo wzmacnia spójnie gospodarką między miastem i wsią na podstawie braterskiej współpracy robotników i chłopów.

2. W tym celu Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia nieustanny wzrost produkcji przemysłu państwowego, służącej wszechstronnemu zaspokajaniu potrzeb wytwórczych i konsumpcyjnych ludności wiejskiej, jednocześnie planowo wpływając na stały wzrost towarowej produkcji rolniczej, która zaopatruje przemysł w surowce, a ludność miejską w żywność.

Art. 10

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza opieką indywidualne gospodarstwa rolne pracujących chłopów i udziela im pomocy — w celu ochrony przed wyzyskiem kapitalistycznym, zwiększenia produkcji, podwyższenia poziomu rolniczo-technicznego oraz podniesienia ich dobrobytu.

2. Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela szczególnego poparcia i wszechstronnej pomocy powstającym na zasadzie dobrowolności rolniczym spółdzielniom produkcyjnym — jako formom gospodarki zespołowej. Dzięki zastosowaniu metod najbardziej wydajnej wspólnej uprawy i mechanizacji pracy gospodarka zespołowa umożliwia pracującym chłopom osiągnięcie przełomu w produkcji i jest środkiem do całkowitego usunięcia wyzysku na wsi oraz do szybkiego i znacznego podniesienia jej dobrobytu i kultury.

3. Głównymi formami poparcia i pomocy państwa dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych są: państwowe ośrodki maszynowe, dające możliwość stosowania nowoczesnej techniki, oraz tanie kredyty państwowe.

Art. 11

Polska Rzeczpospolita Ludowa popiera rozwój różnych form ruchu spółdzielczego w mieście i na wsi oraz udziela mu wszechstronnej pomocy w wypełnianiu jego zadań, a własności spółdzielczej jako własności społecznej zapewnia szczególną opiekę i ochronę.

Art. 12

Polska Rzeczpospolita Ludowa uznaje i ochrania na podstawie obowiązujących ustaw indywidualną własność i prawo dziedziczenia ziemi, budynków i innych środków produkcji chłopów, rzemieślników i chałupników.

Art. 13

Polska Rzeczpospolita Ludowa poręcza całkowitą ochronę oraz prawo dziedziczenia własności osobistej obywateli.

Art. 14

1. Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Pracą swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy, współzawodnictwem pracy i doskonaleniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny, podnosi dobrobyt narodu i przyspiesza całkowite urzeczywistnienie ustroju socjalistycznego.

2. Przewodnicy pracy otoczeni są powszechnym szacunkiem narodu.

3. Polska Rzeczpospolita Ludowa, coraz pełniej wprowadza w życie zasadę: „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”.

Rozdział 3.

NACZELNE ORGANY WŁADZY PAŃSTWOWEJ

Art. 15

1. Najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Sejm jako najwyższy wyraziciel woli ludu pracującego miast i wsi urzeczywistnia suwerenne prawa narodu.

3. Sejm uchwała ustawy oraz sprawuje kontrolę nad działalnością innych organów władzy i administracji państwowej.

Art. 16

1. Posłów na Sejm wybierają obywatele według okręgów wyborczych w stosunku: jeden poseł na 60.000 mieszkańców.

2. Ważność wyboru posła stwierdza Sejm.

3. Poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej ani aresztowany bez zgody Sejmu, a w okresie kiedy Sejm nie obraduje — bez zgody Rady Państwa.

Art. 17

1. Sejm obraduje na sesjach. Sesję Sejmu zwołuje Rada Państwa co najmniej dwa razy do roku. Rada Państwa obowiązana jest zwołać sesję również na pisemny wniosek jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

2. Pierwsza sesja nowoobranego Sejmu powinna być zwołana w ciągu miesiąca od dnia wyborów.

Art. 18

1. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka, wice-marszałków i komisję.

2. Marszałek lub w jego zastępstwie wice-marszałek kieruje obradami i czuwa nad tokiem prac Sejmu.

3. Obrady Sejmu są jawne. Sejm może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro państwa.

4. Porządek prac Sejmu, rodzaj i liczbę komisji określa regulamin, uchwalony przez Sejm.

Art. 19

1. Sejm uchwała narodowe plany gospodarcze na okresy kilkuletnie.

2. Sejm uchwała corocznie budżet państwa.

Art. 20

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje Radzie Państwa, Rządowi i posłom.

2. Ustawy, uchwalone przez Sejm, podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 21

Sejm może wyłonić komisję dla zbadania określonej sprawy. Uprawnienia i tryb działania komisji ustala Sejm.

Art. 22

Prezes Rady Ministrów lub poszczególni ministrowie obowiązani są do udzielenia w ciągu siedmiu dni odpowiedzi na interpelację posła.

Art. 23

1. Sejm jest wybierany na okres lat czterech.

2. Postanowienie o zarządzeniu wyborów do Sejmu uchwała Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu.

Art. 24

1. Sejm wybiera na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie:

Przewodniczący Rady Państwa,
dwaj zastępcy Przewodniczącego,
Sekretarz Rady Państwa,
jedenastu członków.

2. Marszałek i wice-marszałkowie mogą być wybrani do Rady Państwa jako zastępcy Przewodniczącego lub członkowie.

3. Po upływie kadencji Sejmu Rada Państwa działa aż do wyboru Rady Państwa przez nowoobraną Sejm.

Art. 25

1. Do zakresu działania Rady Państwa należy:

- 1) zarządzanie wyborów do Sejmu,
- 2) zwoływanie sesji Sejmu,
- 3) wykonywanie inicjatywy ustawodawczej,
- 4) ustalanie powszechnie obowiązującej wykładni ustaw,
- 5) wydawanie dekretów z mocą ustawy,
- 6) mianowanie i odwoływanie pełnomocnych przedstawicieli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w innych państwach,
- 7) przyjmowanie listów uwierzytelniających i odwoływających akredytowanych przy Radzie Państwa przedstawicieli dyplomatycznych innych państw,
- 8) ratyfikacja i wypowiedanie umów międzynarodowych,
- 9) obsadzanie stanowisk cywilnych i wojskowych, przewidzianych ustawami,
- 10) nadawanie orderów, odznaczeń i tytułów honorowych,
- 11) stosowanie prawa łaski,
- 12) wykonywanie innych funkcji, przewidzianych dla Rady Państwa w Konstytucji lub przekazanych jej przez osobne ustawy.

2. Rada Państwa podlega w całej swojej działalności Sejmowi.

3. Rada Państwa działa na zasadzie kolegalności.

4. Radę Państwa reprezentuje Przewodniczący lub jego zastępca.

Art. 26

1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety z mocą ustawy. Rada Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

2. Dekrety, wydane przez Radę Państwa, podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 27

Rada Państwa sprawuje zwierzchni nadzór nad terenowymi radami narodowymi. Szczegółowe uprawnienia Rady Państwa w tej dziedzinie określa ustawa.

Art. 28

1. Postanowienie o stanie wojny może być powzięte jedynie w razie dokonania zbrojnego napadu na Polską Rzeczpospolitą Ludową albo gdy z umów między państwowych wynika konieczność wspólnej obrony przeciwko agresji. Postanowienie takie uchwała Sejm, a gdy Sejm nie obraduje — Rada Państwa.

2. Rada Państwa może wprowadzić stan wojenny na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli wymaga tego wzgląd na obronność lub bezpieczeństwo państwa. Z tych samych powodów Rada Państwa może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację.

Rozdział 4.

NACZELNE ORGANY ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ

Art. 29

1. Sejm powołuje i odwołuje Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególnych jej członków.

2. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Rady Ministrów. Rada Państwa przedstawia swoją uchwałę Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

Art. 30

1. Rada Ministrów jest naczelnym wykonawczym i zarządzającym organem władzy państwowej.

2. Rada Ministrów odpowiada i zdaje sprawę ze swojej działalności przed Sejmem, a gdy Sejm nie obraduje — przed Radą Państwa.

Art. 31

W skład Rady Ministrów wchodzi:

Prezes Rady Ministrów jako jej przewodniczący, wiceprezisi Rady Ministrów, ministrowie,

przewodniczący określonych w ustawie komisji i komitetów, sprawujących funkcje naczelnich organów administracji państwowej.

Art. 32

Rada Ministrów:

1) koordynuje działalność ministerstw i innych podległych sobie organów oraz nadaje kierunek ich pracy,

2) uchwała corocznie i przedstawia Sejmowi projekt budżetu państwa, uchwała i przedstawia Sejmowi projekt narodowego planu gospodarczego na okres kilkuletni,

3) uchwała roczne narodowe plany gospodarcze,

4) zapewnia wykonanie ustaw,

5) czuwa nad wykonaniem budżetu i narodowego planu gospodarczego,

6) zapewnia ochronę porządku publicznego, interesów państwa i praw obywateli,

7) na podstawie ustaw i w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia, podejmuje uchwały oraz czuwa nad ich wykonaniem,

8) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami,

9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju i organizacji sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz określa corocznie kon-

tyngent obywateli, powoływanych do czynnej służby wojskowej,

10) kieruje pracą prezydiów rad narodowych.

Art. 33

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji państwowej. Zakres działania ministrów określa ustawy.

2. Ministrowie wydają na podstawie ustaw i w celu ich wykonania rozporządzenia i zarządzenia.

3. Rada Ministrów może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie, wydane przez ministra

Rozdział 5.

TERENOWE ORGANY WŁADZY PAŃSTWOWEJ

Art. 34

1. Organami władzy państwowej w gminach, miastach, dzielnicach większych miast, powiatach i województwach są rady narodowe.

2. Rady narodowe wybierane są przez ludność na okres lat trzech.

Art. 35

Rady narodowe wyrażają wolę ludu pracującego oraz rozwijają jego inicjatywę twórczą i aktywność w celu pomnażania sił, dobrobytu i kultury narodu.

Art. 36

Rady narodowe umacniają więź władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, przyciągając coraz szersze rzesze ludzi pracy do udziału w rządzeniu państwem.

Art. 37

Rady narodowe kierują w swoim zakresie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, wiążąc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopaństwowymi.

Art. 38

Rady narodowe troszczą się stale o codzienne potrzeby i interesy ludności, zwalczają wszelkie przejawy samowoli i biurokratycznego stosunku do obywatela, sprawują i rozwijają kontrole społeczną działalności urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Art. 39

Rady narodowe dbają o utrzymanie porządku publicznego i czuwają nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną, zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności państwa.

Art. 40

Rady narodowe wykorzystują wszelkie zasoby i możliwości terenu dla jego wszechstronnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, dla coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia i usług oraz dla rozbudowy instytucji i urządzeń komunalnych, oświatowych, kulturalnych, sanitarnych i sportowych.

Art. 41

Rady narodowe uchwalają terenowe plany gospodarcze oraz budżety terenowe.

Art. 42

1. Rady narodowe obradują na sesjach.
2. Organami wykonawczymi i zarządzającymi rad narodowych są wybierane przez nie prezydium.

3. Prezydium rady narodowej podlega radzie narodowej, która je wybrała, oraz prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Art. 43

Rady narodowe powołują komisje dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. Komisje rad narodowych utrzymują stałą i ścisłą więź z ludnością, mo-

bilizują ją do współudziału w realizacji zadań rady, wykonują z ramienia rady kontrolę społeczną oraz występują z inicjatywą wobec rady i jej organów.

Art. 44

1. Rada narodowa uchyla uchwałę rady niższego stopnia lub jej prezydium, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki państwa.

2. Prezydium rady narodowej może zawiesić wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia i przedstawić sprawę do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej.

Art. 45

Szczegółowy skład oraz zakres i tryb działalności rad narodowych i ich organów określa ustawa.

Rozdział 6.

SĄD I PROKURATURA

Art. 46

1. Wymiar sprawiedliwości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawują: Sąd Najwyższy, sądy wojewódzkie i sądy powiatowe.

2. Sądy szczególne mogą być tworzone tylko na podstawie ustawy.

3. Ustrój, właściwość oraz postępowanie sądów określa ustawy.

Art. 47

Sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 48

Sądy stoją na straży ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ochraniają zdobycze polskiego ludu pracującego, strzegą praworządności ludowej, własności społecznej i praw obywateli, karzą przestępców.

Art. 49

Rozpoznawanie spraw w sądach i orzekanie odbywa się z udziałem ławników ludowych z wyjątkiem przypadków, określonych w ustawie.

Art. 50

1. Sędziowie i ławnicy ludowi są wybierani.
2. Sąd Najwyższy lub poszczególnych jego członków wybiera Rada Państwa na okres lat pięciu.
3. Tryb wyboru oraz kadencję sędziów i ławników sądów wojewódzkich i powiatowych określa ustawa.
4. Tryb powoływania sędziów sądów szczególnych określa ustawa.

Art. 51

1. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem sądowym i sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich innych sądów.
2. Zakres i tryb wykonywania nadzoru przez Sąd Najwyższy określa ustawa.

Art. 52

Sędziowie są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 53

1. Rozpoznawanie spraw przed wszystkimi sądami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej odbywa się jawnie. Ustawa może określić wyjątki od tej zasady.
2. Oskarżonemu poręcza się prawo do obrony z wyboru lub z urzędu.

Art. 54

1. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej strzeże praworządności ludowej, czuwa nad ochroną mienia społecznego, zabezpiecza poszanowanie praw obywateli.
2. Prokurator Generalny czuwa w szczególności nad ściganiem przestępstw, godzących w ustrój, bezpieczeństwo i niezawisłość Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Zakres i tryb działania Prokuratora Generalnego określa ustawa.

Art. 55

1. Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powołuje i odwołuje Rada Państwa.

2. Tryb powoływania i odwoływania prokuratorów podległych Prokuratorowi Generalnemu jak również zasady organizacji i postępowania organów prokuratury określa ustawa.

3. Prokurator Generalny zdaje sprawę Radzie Państwa z działalności prokuratury.

Art. 56

Organy prokuratury podlegają Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w sprawowaniu swych funkcji są niezależne od organów terenowych.

Rozdział 7.

PODSTAWOWE PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELI

Art. 57

Polska Rzeczypospolita Ludowa, utrwalając i pomnażając zdobycze ludu pracującego, umacnia i rozszerza prawa i wolności obywateli.

Art. 58

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do pracy, tj. prawo do zatrudnienia za wynagrodzeniem według ilości i jakości pracy.

2. Prawo do pracy zapewniają: społeczna własność podstawowych środków produkcji, rozwój wolnego od wyzysku społeczno-społdzielczego ustroju na wsi, planowy wzrost sił wytwórczych, usunięcie źródeł kryzysów ekonomicznych, likwidacja bezrobocia.

Art. 59

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do wypoczynku.

2. Prawo do wypoczynku zapewniają robotnikom i pracownikom umysłowym: ustawowe skrócenie czasu pracy, coroczne płatne urlopy.

3. Organizacja wczasów, rozwój turystyki, uzdrowisk, urządzeń sportowych, domów kultury, klubów, świetlic, parków i innych urządzeń wypoczynkowych stwarzają możliwości zdrowego i kulturalnego wypoczynku dla coraz szerszych rzesz ludu pracującego miast i wsi.

Art. 60

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do ochrony zdrowia oraz do pomocy w razie choroby lub niezdolności do pracy.

2. Coraz szerszemu urzeczywistnianiu tego prawa służą:

1) rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników umysłowych na wypadek choroby, starości i niezdolności do pracy oraz rozbudowa różnych form pomocy społecznej,

2) rozwój organizowanej przez państwo ochrony zdrowia ludności, rozbudowa urządzeń sanitarnych i podnoszenie stanu zdrowotnego miast i wsi, szeroka akcja zapobiegania chorobom i ich zwalczania, coraz szersze udostępnianie bezpłatnej pomocy lekarskiej, rozbudowa szpitali, sanatoriów, ambulatoriów, wiejskich ośrodków zdrowia, opieka nad inwalidami.

Art. 61

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do nauki.

2. Prawo do nauki zapewniają w coraz szerszym zakresie:

1) powszechne, bezpłatne i obowiązkowe szkoły podstawowe oraz likwidacja analfabetyzmu,

2) stała rozbudowa szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz szkolnictwa wyższego,

3) pomoc państwa w podnoszeniu kwalifikacji obywateli, zatrudnionych w zakładach przemysłowych i innych ośrodkach pracy w mieście i na wsi,

4) system stypendiów państwowych, rozbudowa burs, internatów i domów akademickich oraz innych form pomocy materialnej dla dzieci robotników, pracujących chłopów i inteligencji.

Art. 62

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do korzystania ze zdobyczy kultury i do twórczego udziału w rozwoju kultury narodowej.

2. Prawo to zapewniają coraz szerzej: rozwój i udostępnienie ludowi pracującemu miast i wsi wydawnictw książkowych i prasy, radia, kin, teatrów, muzeów i wystaw, domów kultury, klubów, świetlic, wszechstronne ponieranie i pobudzanie twórczości kulturalnej mas ludowych i rozwoju talentów twórczych.

Art. 63

Polska Rzeczpospolita Ludowa dba o wszechstronny rozwój nauki, opartej na dorobku przodującej myśli ludzkiej i postępowej myśli polskiej — nauki w służbie narodu.

Art. 64

Polska Rzeczpospolita Ludowa troszczy się o rozwój literatury i sztuki, wyrażających potrzeby i dążenia narodu, odpowiadających najlepszym postępowym tradycjom twórczości polskiej.

Art. 65

Polska Rzeczpospolita Ludowa szczególną opieką otacza inteligencję twórczą — pracowników nauki, oświaty, literatury i sztuki oraz pionierów postępu technicznego, racjonalizatorów i wynalazców.

Art. 66

1. Kobieta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ma równe z mężczyzną prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

2. Gwarancję równouprawnienia kobiety stanowią:

1) równe z mężczyzną prawo do pracy i wynagrodzenia według zasady „równa płaca za równą pracę”, prawo do wypoczynku, do ubezpieczenia społecznego, do nauki, do godności i odznaczeń, do zajmowania stanowisk publicznych,

2) opieka nad matką i dzieckiem, ochrona kobiety ciężarnej, płatny urlop w okresie przed porodem i po porodzie, rozbudowa sieci zakładów położniczych, żłobków i przedszkoli, rozwój sieci zakładów usługowych i żywienia zbiorowego.

Art. 67

Małżeństwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 68

Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza szczególnie troskliwą opieką wychowanie młodzieży i zapewnia jej najszerze możliwości rozwoju.

Art. 69

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie uprzywilejowanie albo ograniczenie w prawach ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.

2. Szerzenie nienawiści lub pogardy, wywoływanie waśni albo poniżanie człowieka ze względu na różnice narodowości, rasy czy wyznania, jest zakazane.

Art. 70

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościół i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.

2. Kościół jest oddzielony od państwa. Zasady stosunku państwa do kościoła oraz sytuację prawną i majątkową związków wyznaniowych określają ustawy.

3. Nadużywanie wolności sumienia i wyznania dla celów godzących w interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest karane.

Art. 71

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.

2. Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych i sal, środków łączności, radia oraz innych niezbędnych środków materialnych.

Art. 72

1. W celu rozwoju aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom prawo zrzeszania się.

2. Organizacje polityczne, związki zawodowe, zrzeszenia pracujących chłopów, zrzeszenia spółdzielcze, organizacje młodzieżowe, kobiece, sportowe i obronne, stowarzyszenia kulturalne, techniczne i naukowe, jak również inne organizacje społeczne ludu pracującego — skupiają obywateli dla czynnego udziału w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

3. Tworzenie zrzeszeń i udział w zrzeszeniach, których cel lub działalność godzą w ustrój polityczny i społeczny albo w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazane.

Art. 73

1. Obywatele mają prawo zwracania się do wszystkich organów państwa ze skargami i zażaleniami.

2. Skargi i zażalenia obywateli powinny być rozpatrywane i załatwiane szybko i sprawiedliwie. Winni przewlekania albo przejawiający bezduszny i biurokratyczny stosunek do skarg i zażaleń obywateli pociągani będą do odpowiedzialności.

Art. 74

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom nietykalność osobistą. Pozbawienie obywatela wolności może nastąpić tylko w przypadkach, określonych ustawą. Zatrzymany powinien być zwolniony, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doreczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o aresztowaniu.

2. Ustawa ochrania nienaruszalność mieszkań i tajemnicę korespondencji. Przeniesienie rewizji domowej dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, określonych ustawą.

3. Przepadek mienia może nastąpić jedynie w przypadkach, przewidzianych ustawą, na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Art. 75

Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela azylu obywatelom państw obcych, prześladowanym za obronę interesów mas pracujących, walkę o postęp społeczny, działalność w obronie pokoju, walkę narodowo-wyzwoleńczą lub działalność naukową.

Art. 76

Obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest obowiązany przestrzegać przepisów Konstytucji i ustaw oraz socjalistycznej dyscypliny pracy, szanować zasady współżycia społecznego, wypełniać sumiennie obowiązki wobec państwa.

Art. 77

1. Każdy obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umacniać ją jako niewzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny.

2. Osoby, które dokonują sabotażu lub dywersji gospodarczej albo w inny sposób dopuszczają się zamachów na własność społeczną, karane są z całą surowością prawa.

Art. 78

1. Obrona Ojczyzny jest najświętszym obowiązkiem każdego obywatela.

2. Służba wojskowa jest zaszczytnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 79

1. Czujność wobec wrogów narodu oraz pilne strzeżenie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Zdrada Ojczyzny: szpiegostwo, osłabianie sił zbrojnych, przejście na stronę wroga — karana jest z całą surowością prawa jako najcięższa zbrodnia.

Rozdział 8.

ZASADY PRAWA WYBORCZEGO

Art. 80

Wybory do Sejmu oraz do rad narodowych są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 81

Prawo wybierania ma każdy obywatel, który ukończył lat 18, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 82

Każdy obywatel może być wybrany do rady narodowej po ukończeniu lat 18, do Sejmu zaś — po ukończeniu lat 21.

Art. 83

Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

Art. 84

Wojskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Art. 85

Prawa wyborcze nie przysługują osobom chorym umysłowo oraz osobom, które orzeczeniem sądowym zostały pozbawione praw publicznych.

Art. 86

Kandydatów na posłów i członków rad narodowych zgłaszają organizacje polityczne i społeczne, zrzeszające obywateli w miastach i wsiach.

Art. 87

Posel i członek rady narodowej powinni zdawać sprawę wyborcom ze swojej pracy i z działalności organu, do którego zostali wybrani.

Art. 88

Sposób zgłaszania kandydatur i przeprowadzania wyborów oraz tryb odwoływania posłów i członków rad narodowych określa ustawa.

Rozdział 9.

HERB, BARWY I STOLICA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Art. 89

1. Herbem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wizerunek orla białego w czerwonym polu.

2. Barwami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są kolory biały i czerwony.

3. Szczegóły określa ustawa.

Art. 90

Stolicą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest miasto bohaterskich tradycji Narodu Polskiego — Warszawa.

Rozdział 10.

ZMIANA KONSTYTUCJI

Art. 91

Zmiana Konstytucji może nastąpić tylko w drodze ustawy, uchwalonej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej większością co najmniej dwu trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

CAF — fot. Dąbrowiecki
Dnia 24 stycznia 1952 r. delegacje b. więźniów politycznych, przybyłe do Warszawy na Międzynarodowe spotkanie byłych Oświęcimiaków, złożyli wieńce na Grobie Nieznanego Żołnierza.

MÓWIA byli więźniowie polityczni

Oświęcim. To jedno słowo ogarnia sobą bezmiar hitlerowskiego bestialstwa. To słowo niby potworny obiektyw fotograficzny utrwaliło w ludzkiej świadomości niekończące się pochody ludzi idących ku zagładzie. Tam, w tym olbrzymim kombinacie śmierci, setki mózgów, setki rąk pracowały wyłącznie nad tym, aby jak najszybciej, jak najskuteczniej niweczyć ludzkie istnienie.

Dzisiaj Oświęcim nie jest już tylko symbolem cierpienia, lecz i potężnym wyrazem gniewu, nienawiści ludzkości do tych sił, które przez swą kapitulację monachijską, przez swe pokrewieństwo finansowe z bankierami Trzeciej Rzeszy i wielkimi koncernami, doprowadziły do drugiej wojny światowej i wszystkich jej strasznych następstw. Dzisiaj te same imperialistyczne siły sposobiły się do odrodzenia hitlerizmu w jego najbardziej agresywnej postaci. Napaść na Koreę, gdzie miasta płoną dziś tak jak płonęła Warszawa, gdzie pijani zoldacy strzelali w tył głowy zabijając bezbronną młodzież, tak jak to czyniły hitlerowskie zbiry, jest przykładem, że no-

wy amerykański imperializm jest zdolny do najohydniejszych zbrodni. Nie kryją się z tym ci, którzy dążą do rozszerzenia agresji na cały świat. „Będziemy zabijać dzieci w kołach i starców przy modlitwie” — wołają amerykańscy politycy.

Nad Renem szkołą się już kadry przyszłych wykonawców tych haseł. Wypuszczeni z więzień, przyjeżdżając na dolarowy żółt dawni mordercy i kaci, dawni fabrykanci narzędzi mordu, którzy jak Krupp, Abs, Pierdemenges czy Mannesman, bogacili się na dostawach cyklo-nu do Oświęcimia, — cała ta dobrana gromada stanowi dziś trzon atlantyckiego sztabu, który gotuje się do nowego podpalania świata, do zakładania nowych obozów koncentracyjnych, do kopania nowych masowych grobów.

Przeciwko temu niebezpieczeństwu, zagrażającemu wszystkim krajom i wszystkim ludziom — powstają dziś miliony bojowników na całym świecie. Powstają i ci, którzy w czasie minionej wojny najbardziej ucierpieli — byli więźniowie Oświęcimia. W związku z 7 rocznicą wyzwolenia Oświęcimia przez Armię Radziecką, organizacje byłych więźniów tego obozu z 20 krajów (m. in. z Niemiec Zachodnich) zrzeszając ludzi o różnych przekonaniach politycznych — zwróciły się do Polskiego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację z inicjatywą zwołania w Polsce w dniach od 24 do 28 bm. międzynarodowego spotkania Oświęcimiaków. W atmosferze braterskiej wspólnoty byli więźniowie najstraszniejszego obozu śmierci wyrażają w imieniu całej ludzkości, w imieniu milionów pomordowanych ofiar — protest przeciwko tworzeniu nowych armii morderców, przeciwko groźbie nowych obozów śmierci, jaką zawisła nad światem w postaci neohitlerowskiego Wehrmachtu. Zadokumentują oni, że różnice przekonań i wiary nie są ważne, gdy chodzi o życie i szczęście pokoleń, że ludzkość może współżyć ze sobą w braterskiej przyjaźni, gdy łączą ją wspólne umiłowanie pokoju i wspólna nienawiść do agresorów. Głos ludzi, którzy przeżyli piekło hitlerowskiej katorgi — stanowi potężną siłę, zdolną mobilizować masy do wzmożonej walki o pokój.

Spółeczeństwo polskie serdecznie wita delegatów z krajów zachodniej Europy, którzy przybyli na spotkanie byłych więźniów Oświęcimia.

Pragniemy, aby zaznajomili się oni z życiem narodu, budującego ustrój sprawiedliwy, poznali nasze osiągnięcia, z których jesteśmy dumni. Osiągnięcia te — wielkie stalowe obok usmiechniętych twarzy dziecięcych w jasnych przedszkolach — to wspaniałe dokumenty naszej nieugiętej woli obrony pokoju.

M. D.

Umowy będące podstawami naszych osiągnięć

26 stycznia 1948 roku Polska i Związek Radziecki podpisały pięcioletnią umowę handlową i wieloletnią umowę o dostawach z ZSRR do Polski sprzętu przemysłowego na warunkach kredytowych.

By w pełni ocenić znaczenie i charakter tych umów, cofniemy się do historii stosunków gospodarczych Polski międzywojennej z zagranicą. Owcześnie wymiana handlowa z obcymi mocarstwami spychała Rzeczpospolitą do roli półkolonii. Burżuazyjno - obszarncza władza zamykała perspektywy rozwojowe kraju, importując pod dyktando swych mocodawców (przeważnie z Berlina i Londynu) gotowe fabrykaty, a eksportując surowiec. Maszyny, a pod tą pozycją rozumiano nawet maszyny do pisania i szycia — stanowiły w 1937 r. za ledwie 9,4% naszego przywozu. Taka struktura handlu zagranicznego — oczywiście dogadzała państwu imperialistycznemu, nie miała jednak nic wspólnego z polską racją stanu.

Jak daleko kraj był wyzyskiwany i upokarzany w latach reżimu endecko - sanacyjnego świadczy również warunki pożyczek zagranicznych zaciąganych przez Polskę. Miały one nie tylko lichwiarski charakter, ale godziły w naszą godność narodową i suwerenność. Niejednokrotnie towarzyszył im zastaw majątku narodowego albo dochodów państwowych. Jako przykład służy choćby skandaliczna pożyczka zapłaćczana, w wyniku której międzynarodowy aferzysta K'ager otrzymał w długoletnią dzierżawę polski monopol zapalczany i uzyskał prawo podwyższania ceny zapalczka. W rezultacie na masę pracującą spadł dalszy podatek pośredni na rzecz obcego kapitału.

Powinny okres rządów kapitalistycznych minął jednak w Polsce bezpowrotnie. Polsko-radziecka wymiana gospodarcza, tak jak i całokształt naszych stosunków, służy umocnieniu i utrwaleniu niepodległości oraz suwerenności Polski, przyspieszeniu rozwoju państwa ludowego, wzmocnieniu tempa budowy socjalizmu. Idea internacjonalizmu, idea Lenina i Stalina, która sprawiła, że dwukrotnie dzięki krajowi zwycięskiej rewolucji proletariackiej odzyskaliśmy niepodległość, legła również u podstaw zainteresowania Związku Radzieckiego rozkwitem silnej ekonomicznie Polski.

Wymiana gospodarcza polsko-radziecka przybierała różne formy w zależności od naszych potrzeb. Jeszcze w wojennym roku 1944, gdy ZSRR nie posiadał nadwyżek eksportowych, w ramach braterskiej

umowy handlowej dostarczył nam towarów, które pozwoliły uruchomić życie gospodarcze na wyzwolonych terenach. Następne umowy z 1945, 1946 i 1947 r. rozszerzyły obrót towarowy, pozwoliły Polsce zwycięsko przeżyć przez okres deficytu zbożowego, przez pierwsze lata odbudowy. I oto w 1948 r. gdy ośrodki dyspozycyjne imperializmu anglosaskiego chciały drogą dyskryminacji w dziedzinie handlowej utrudnić i opóźnić dalsze dzieło odbudowy i rozbudowy naszego państwa narodowego, ZSRR znów przyszedł nam z pomocą.

Zawarta w styczniu 1948 roku pięcioletnia umowa o wzajemnych dostawach towarowych oraz umowa o dostawach dla Polski sprzętu przemysłowego na kredyt, stworzyły z jednej strony bazę dla długofalowego i planowego zaopatrzenia naszej gospodarki w podstawowe surowce i towary, a więc: bawełnę, rudy żelazne, manganowe, chromowe, produkty naftowe, szereg deficytowych chemikali, łożyska kulowe oraz sprzęt i wyposażenia techniczne, samoloty, traktory itd. z drugiej strony zapewniły one trwałą zbytni dla naszej produkcji włókienniczej, taboru kolejowego, hutnictwa, przemysłu cementowego itd.

Umowa inwestycyjna przyniosła nam kompletne urządzenia dla ponad 40 kluczowych zakładów przemysłowych, nie licząc innych obiektów, które również

w mniejszym lub większym stopniu korzystają z radzieckich dostaw.

Podstawowym elementem wymiany polsko-radzieckiej w dziedzinie naszego importu są więc dobra inwestycyjne oraz niezbędne nam surowce.

Dzięki tej umowie zyskałszy możliwość podwojenia w czasie planu sześcioletniego zdolności produkcyjnej hutnictwa, sześciokrotnego powiększenia w stosunku do okresu przedwojennego produkcji elektroenergetycznej, zbudowania przemysłu motoryzacyjnego, zbudowania podstaw nowoczesnego przemysłu chemicznego oraz maszynowego. Ceny dostaw zostały skalkulowane korzystnie dla obu stron. Ponadto umowa przewidziała pomoc przy montażu i uruchomieniu obiektów przemysłowych oraz pomoc w opanowaniu procesów technologicznych.

Tak więc umowy z 1948 roku stały się jednym z najważniejszych czynników wykonania planu sześcioletniego; im zawdzięczamy Nową Hutę i „Częstochowę”, produkcję elektroenergetyczną Dychowa i Jaworzna, samoloty z Żerania i Lublina; tak więc pomoc radziecka zaważyła decydująco na przekształceniu Polski z zacofanego kraju rolniczo-przemysłowego w kraj przemysłowo-rolniczy o postępowej gospodarce.

Okres wykonywania pięcioletniej umowy handlowej i wieloletniej umowy inwestycyjnej przypada mniej więcej na ten sam czas, co realizacja tzw. planu Marshalla. „Pomoc” amerykańska podważyła suwerenność państw zachodnich, przyniosła im ruinę, uzależniła słabych partnerów od imperializmu amerykańskiego, była odskocznią dla wzmocnienia działalności podlegających wojennych.

Pomoc ZSRR, pomoc na gorętszego orędownika współpracy międzynarodowej stanowi dla nas i dla innych państw demokratycznych podstawowe źródło dotychczasowych osiągnięć. Daje ona gwarancję dalszych sukcesów i odgrywa niesłychanie doniosłą rolę w umocnieniu światowego obozu pokoju.

F. Chrzanowski

Kraj

Przelotczą 1680 tys. wagonów bez awarii

Drużyny na stacji Warszawa — Praga manewrując pociągami w trzech zespołach podjęły nowe zobowiązania przelotczona bez awarii 1680.000 wagonów.

150 000 dzieci woj. katowickiego wyjeżdża na kolonie letnie

Wydział Oświaty Prezydium Woj. Rady Narodowej w Katowicach przystąpił już do przygotowań wstępnych związanych z akcją kolonii letnich dla dzieci i młodzieży z terenu woj. katowickiego. Akcja kolonii letnich w 1952 r. obejmie około 150.000 dzieci.

Nowoczesny dworzec

W dniu wczorajszym odbyła się uroczystość przekazania przez zarogę robotniczą władzom PKP nowoczesnego dworca we Wrzeszczu.

Fermy drobiarskie

W PGR-ach woj. łódzkiego założono ostatnio 7 nowych ferm hodowlanych drobiu, obejmujących wielkie hodowle zarodowe i reprodukcyjne. Fermy te otrzymały nowoczesne urządzenia kurniki wyposażone w centralne ogrzewanie, a oprócz inkubatorów zainstalowane we wspomnianych fermach umożliwiają wyhodowanie w ciągu jednego sezonu łącznie 70.000 piskląt. Do chwili obecnej założono w PGR woj. łódzkiego 27 nowoczesnych ferm drobiarskich.

Nowy typ wagonów sypialnych

„Orbis” planuje wprowadzenie do ruchu wagonów sypialnych nowego typu. Będą to mieszane wagony II i III klasy. Każdy z nich wyposażony zostanie w umywalnię.

Produkujemy coraz więcej przetworów

W bież. sezonie przemysł owocowo-warzywny przystąpił do produkcji zwiększonego asortymentu przetworów owocowo-warzywnych. W najbliższych dniach rażone będą na rynek mrożone truskawki w cukrze oraz mus jabłkowy w puszkach.

IV numer tygodnika „Nowe Czasy”

W Moskwie ukazał się kolejny IV numer tygodnika „Nowe Czasy”.

Artykuł wstępny nosi tytuł: — „Leninizm a walka o pokój”.

Artykuł redakcyjny pt. „Sprawa nie jest wyczerpana” omawia amerykańskie manewry w ONZ w związku z radzieckimi propozycjami pokojowymi.

W numerze znajdujemy ponadto następujące artykuły: W. Siedanowa pt. „Klika Tito przekształca Jugosławię w kolonię amerykańską”, N. Strato-wa pt. „Jak żyje chłop w Ameryce Łacińskiej”, L. Rowińskie-go pt. „Jurysprudencja z włamaniem”, N. Tkaczynki pt. „Cechy nowego życia”.

Numer zawiera nadto informacje dotyczące międzynarodowej konferencji gospodarczej w Moskwie, artykuł gospodarczy pt. „Krótkowzroczni eksperci”, liczne notatki z widowni międzynarodowej i kronikę wydarzeń międzynarodowych.

CAF — fot. Nowosielski

W dniu 14 grudnia 1950 r. opublikowana została uchwała Prezydium Rządu o niezwłocznym rozpoczęciu prac przy budowie warszawskiego Metro. W dziesięciu punktach miasta wyrosły charakterystyczne dla Śląska lecz nowe dla Warszawy wieże wieńczone. Budowniczość Metro, poza pracami na powierzchni zaczęła schodzić w głąb ziemi. Na zdjęciu: nad wykończonym już szybem stawia się wieżę wyciągową. Przy ich pomocy wydobytą z chodnika ziemię wywiezie się na powierzchnię.

Dzień powszedni

Kraju Rad

Nowe planetarium na Ukrainie

W malowniczej dzielnicy Kijowa, w pobliżu wzgórza Włodzimierskiego, powstaje planetarium, którego główna widownia obliczona jest na raz na 150 osób, z tym, że w przyszłości — po zainstalowaniu dużej aparatury „Planetarium” liczba miejsc zwiększy się do 300. Wiele cennych rad i wskazówek udzielił twórcom nowej instytucji naukowej pracownicy Planetarium Moskiewskiego. Obecnie montuje się pod kopułą planetarium pas sylwetek przedstawiających główne budowle architektoniczne stolicy Ukrainy. Wiele miejsca zajmie w gmachu planetarium wystawa naukowo-astronomiczna, w której przygotowaniu i opracowaniu uczestniczą zespoły obserwatorium Akademii Nauk USRR i Kijowskiego Uniwersytetu Państw. im. Szewczenki. Wystawa zaznajomi zwiedzających z powstaniem wszechświata, z budową ciał niebieskich i osiągnięciami astronomii radzieckiej.

Wszechrosyjska wystawa sztuki stosowanej

Na wszechrosyjską wystawę ludowej sztuki stosowanej i przemysłu artystycznego w Moskwie przygotowali przedsiębiorstwa przemysłu miejscowego Federacji Rosyjskiej serwisy stołowe, ozdobne półmiski, wazy dekoracyjne, statuetki itp. Piękna kompozycja rzeźbiarska odzwierciedlająca miłość narodów do Stalina jest dziełem twórczego zespołu Dulewskich Zakładów Ceramicznych. Przedsiębiorstwa Zjednoczenia „Ruskie Samocwietny” wystawia piękne wyroby z kolorowych kamieni ural-skich i kaukaskich; snyczerzy i artyści z Kraju Krasnodarskiego wykonali artystyczną wazę z anhydrytu, której ornament poświęcony jest wielkim budowcom komunizmu.

Z walk podziemnej PPR w Poznaniu

„GŁOS POZNANIA” budził i uświadamiał

Gazetka „Głos Poznania” powstała w roku 1943, a redagowali ją pierwsi działacze PPR w Poznaniu, pod kierownictwem „Wiktor” (R. Paszkowski) oraz „Ewy” (Wanda Piłowarczyk). Głównym celem tej gazetki było informowanie o walkach na froncie, o wypadkach w kraju i w polityce międzynarodowej, oraz — rzecz najważniejsza — walka z propagandą wroga klasowego. Od chwili przełomu stalingradzkiego, wojska Armii Czerwonej, bijąc uciekającego wroga, zbliżały się do granic naszego kraju. Niosły nam wyzwolenie nie tylko narodowe, lecz również społeczne. Rzecz jasna, że reakcja, widząc w tym niebezpieczeństwo zachwiania podstaw swej klasowej pozycji, rozsięwała oszczerze plotki o Związku Radzieckim, przygotowując się do walki z klasą robotniczą. W tych warunkach „Głos Poznania” spełniał ważną rolę polityczną, uświadamiając społeczeństwo poznańskie o nadejściu tej wielkiej szansy dziejowej, którą było dla narodu uchwycenie władzy i budowa ustroju demokracji ludowej.

A oto co pisał o gazetce w swych wspomnieniach jeden z jej redaktorów, Franciszek Nowak: „Biuletyn ten zawierał informacje o rozwoju sytuacji wojennej na podstawie komunikatów radiowych radzieckich i umieszczany był zazwyczaj w gazetce na pierwszym miejscu. Artykuł wstępny redagowany był w formie odezwy, zawierającej wytyczne partyjne. Dalej zamieszczana była kolumna zagraniczna ze specjalnym uwzględnieniem frontu wschodniego, kolumna z kraju, w której informowano o poczynaniach partyzantek w tzw. Generalgouvernement oraz „czarna lista” Niemców, znęcają-

cych się nad Polakami. Zebrany i ułożony materiał oddawaliśmy „Ewa” do przepisania na maszynie. Stara, walizkowa maszyna zepsuła się jednak po wydaniu trzech numerów. Wobec tego że części zapasowych do maszyny nie można było dostać, a starania o inną maszynę spełzyły na niczym, trzeba było przepisywać gazetki ręcznie. Kolporterzy... obsługiwali odległe nierzaz punkty, jak Dębica, Górczyn, Junikowo, a nawet Dąbrówkę koło Pałędzia. Pismo nasze... rozchodziło się w kilkudziesięciu egzemplarzach tygodniowo. Było ono naszą dumą...”

Punktów nasłuchowych, dostarczających materiału do biuletynów, istniało kilka. Praca ta połączona była z wielkim niebezpieczeństwem, jak również wydawanie i kolportaż. „Wydawanie i kolportaż, w warunkach niesłychanie trudnych, były doskonałą szkołą charakteru — pisał Wanda Piłowarczyk, współorganizatorka „Głosu Poznania”. — Stałe niebezpieczeństwo przylapania przy słuchaniu radia, pisaniu i kolportowaniu, wybrało czujność, bystrość, odwagę, punktualność i obowiązkowość, cechy konieczne u dobrego konspiratora i bojownika.”

Wielu z redagujących i kolportujących „Głos Poznania” zostało później zamordowanych przez gestapo. Zginął w obozie fabkowski „Wiktor” — Roman Paszkowski, zginął Wacław Malinowski, jeden z tych, którzy przepisywali „Głos Poznania”. Obchodząc 10 rocznicę powstania PPR w Polsce, myślimy o nich, o pierwszych działaczach rewolucyjnej partii w Poznaniu, o ich pracy i walce.

(Opracowano na podstawie wspomnień członków podziemnej PPR w Poznaniu.)

CAP - fot. Tyński

Załoga zespołu PGR w Nacpolsku w woj. warszawskim postanowiła wyremontować sposobem gospodarczym do dnia 1 lutego br. wszystkie maszyny i narzędzia rolnicze, oszczędzając przy tym 40.000 zł.

Na zdjęciu: Przewodnik pracy ZMP-owiec, Czesław Sadowski, przy remoncie traktora „Ursus”.

Akcja wyborcza do zarządów kół Ligi Kobiet dała dobre wyniki

Trwająca od przeszło dwóch miesięcy akcja wyborcza do zarządów kół Ligi Kobiet w województwie poznańskim, daje pozytywne wyniki.

W dwumiesięcznym okresie, to jest do połowy stycznia zorganizowano 904 zebrania wyborcze, co stanowi około 26% ogólnej liczby zebrania. Udział członkiń kół wynosił od 60-100%.

Do zarządów wybrano kobiety aktywne wyróżniające się w pracy społecznej i zawodowej, wiele przedownic pracy w

mieście, na wsi zaś wiele kobiet przodujących w akcji wykonywania planów gospodarczych i pracy kulturalnej.

W czasie zebrania w kołach wiejskich toczyła się żywa dyskusja dookoła wykonywania planów gospodarczych, dookoła zwiększania odstaw mleka, nabiału i żywca, wykonywania planów kontraktacji. W wielu kołach podjęto szereg wartościowych zobowiązań.

Na uwagę zasługują zobowiązanie Koła Gospodyń Wiejskich w gromadzie Kaczanowo pow. Września, gdzie członkinie postanowiły przeprowadzić akcję uświadamiającą w kierunku terminowej spłaty Narodowej Półki Rozwoju Sił Polskich, wzywając do współzawodnictwa w tej akcji wszystkie Koła Gospodyń w województwie poznańskim.

Koło Gospodyń Wiejskich w Gozdowie pow. Września postanowiło odstawić do dnia 8 marca br. 1000 litrów mleka ponad plan. Członkinie Koła Gospodyń przy Spółdzielni Produkcyjnej w Chociczy Małej w pow. Września zobowiązały się zorganizować przedszkole dla dzieci spółdzielców, zaś członkinie KGW w Karniszewie założyć świetlicę gromadzką i zorganizować zespół dobrego czytania.

Nie brak i zobowiązań indywidualnych podejmowanych przez chłopki. Przewodnicząca KGW w Wąsowie pow. Nowy Tomyś ob. Łachowiak wezwała członkinie wszystkich kół w Wielkopolsce do współzawodnictwa w akcji podniesienia produkcji mleka i przedterminowego wykonania planu odstawy.

Członkinie LK w miastach podejmują zobowiązania produkcyjne, albo zobowiązania zmierzające do umasowienia Ligi, i tak ob. ob. Noskowiak i Dudniak zwerbowały 73 nowe człon-

kinie Ligi i zorganizowały nowe koło w swoim bloku. Trzydziestu aktywistek LK w Środzie przeprowadziło akcję werbunkową zdobywając 100 nowych członkiń.

Pracownice Zakładów im. Stalina w Poznaniu podjęły zobowiązania produkcyjne i tak ob. Zofia Wiśniewska podjęła się podniesienia wykonywania normy z 300 na 330%, ob. Maria Pluta ze 180 na 200%, ob. Weronika Paluszniak ze 170 na 185%.

Poza zebraniem ściśle wyborczymi, poszczególnie zarządy Ligi Kobiet zaplanowały 1500 zebrania otwartych na terenie województwa, w czasie których przeprowadzi się akcję uświadamiającą wśród kobiet niezorganizowanych, wraz z werbunkiem do Ligi.

114 dotychczasowych zebrania dało doskonałe wyniki, bowiem w rezultacie akcji werbunkowej zorganizowano 41 nowych kół Ligi.

W dotychczasowej akcji wyróżniły się powiaty: Chodzież i Środa. Najtrudniej przebiegała akcja w powiatach Koło, Konin i Turek. W lutym rozpoczęło się w powiatach i miastach, które zakończyły już akcję wyborczą w kołach, akcja konferencji powiatowych i miejskich. Na miesiąc marzec projektuje się zorganizowanie zjazdu wojewódzkiego Ligi Kobiet. (Ipc)

Zespół Pieśni i Tańca Armii Węgierskiej wystąpi w Operze

W poniedziałek o godz. 20 odbędzie się w Operze poznańskiej występ 220-osobowego Zespołu Pieśni i Tańca Armii Węgierskiej. W programie reprezentacyjnego zespołu usłyszymy muzykę i pieśni ludowe oraz zobaczymy narodowe tańce węgierskie.

27 KRONIKA STYCZEŃ

NIEDZIELA
Jana

Środek w.: 7.45
zach.: 16.26
Księżyc w.: 7.44
zach.: 16.27

Pochmurno, miejscami opady śniegu lub deszczu. Nocą i rano mgliście. Nocne przymrozki. Dniem temperatura maksymalna w pobliżu 0 st. C.

Niedziela 27 bm.

Dziur pełni — Państw. Szpital Klin. im. Święćskiego (chirurgia i internia), ul. Przybyszewskiego 49

WYDAWCA: Instytut Prasy „CZYTELNIK”

REDAGUJE ZESPÓŁ: Redakcja Poznań, ul. Grunwaldzka nr 19 (II ptr.) nroznik ul. Marce- lińskiej — Centrala tel. 62-70 i 64-75, dział miejski tel. 79-88; dział depesz tel. 64-75; nocny (drukarnia) tel. 64-72.

PRENUMERATĘ przyjmuje PPK „Ruch”, Poznań, ul. Kantata nr 8/9 i wszystkie zamiejscowe placówki pocztowe. Cena prenumeraty zleconej: miesięcznie zł 4.05; kwartalnie zł 12.15; półrocznie zł 24.30. Tel. prenumeraty nr 52-931. Tel. komisu nr 16-69. Konto PKO W-6714. OGŁOSZENIA: Biuro Ogłoszeń RSW „PRASA”, Poznań, ul. Gen. Świerczewskiego 3, tel. nr 62-31. Konto PKO Poznań nr V-5220-110. Biuro czynne od godz. 7 do 16.30; w soboty od 7 do 14.30.

Za dział ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Tłoczono: Zakłady Graficzne im. Marcina Kasprzaka. Przedsiębiorstwo Państwowe, Poznań ul. Wawrzyniaka 39.

K-3-10542

Pracownicy Powiatowych Zakładów Mleczarskich w Obornikach otrzymali nagrody

Pracownicy PZM w Obornikach i ich placówek terenowych włożyli dużo wysiłku w podniesienie poziomu pracy w swoich zakładach.

Ostatnio rozdzielono nagrody dla przodujących w pracy robotników, do których należą ob. ob. Klara Ratajczakowa, Leon Rosolek, Kazimierz Sikora, Stanisław Skrzypkowski, Stefan Piechowiak z Rogoźna, Mikołaj Chmielewski, Tadeusz Polcyn, Konstanty Fryc, Antoni Sieniewicz, Stanisław Kulpa z Ryczywołu, Kazimierz Baszczyński, Michał Kaczmarek, Szczepan Górny, Agnieszka Krumholz, Edward Surma, Wiktor Pastor, Szczepan Kurowski, Stanisław Napierała, Leokadia Thielowa, Elżbieta Omenceter z Obornik i m. (wjc)

Ożywiona działalność Klubu Techniki i Wynalazczości

Istniejący przy Zakładach Energetycznych Okręgu Poznańskiego Klub Techniki i Wynalazczości w Poznaniu przejawia ożywioną działalność.

Co dwa tygodnie w klubie odbywają się odczyty oraz pokazy filmów technicznych. Na specjalnych pogadankach omawiane są wynalazki, udoskonalenia i usprawnienia dokonane przez racjonalizatorów. Bardzo często organizowane są także wyieczki do zakładów wyposażonych w nowoczesne urządzenia techniczne. Członkowie klubu mają możliwość korzystania z urządzeń działu mechanicznego, elektrycznego i bogatej biblioteki dzieł fachowych. Racjonalizatorom przy opracowywaniu projektów usprawnień służą pomocą pracownicy techniczni.

Odczyt TWP

W ramach cyklu odczytów Towarzystwa Wiedzy Powszechnej prof. dr Kamil Rogaliński — prezes Zarządu Wojewódzkiego TWP w Poznaniu, wygłosi w dniu 29 bm. o godz. 18 w auli U.P. odczyt na temat „Wojna pustyni”. Po odczycie wyświetlony zostanie długometrażowy film dźwiękowy pt. „W piaskach środkowej Azji”.

Wstęp na odczyt i film 1 zł. Zakłady naukowe, wyższe uczelnie, szkoły, zakłady pracy, jednostki wojskowe oraz organizacje masowe mają możliwość nabywania biletów zbiorowo w Zarządzie Wojewódzkim TWP w Poznaniu, ul. Fredry 9 (wejście z Al. Stalingradzkiej), od godz. 8-15, telefon 502-33.

Zbliża się okres wydawania dowodów osobistych — zaopatrzyć się w 3 zdjęcia.

Teatry

OPERA — g. 19: nie- dzieła „Halka”, ponie- dziełek nieczynna, wto- rek „Goplana”, środa „Traviata”, czwartek „Tosca”, piątek „Go- plana”, sobota „Faust” z „Nocą Walpurgii”, niedziela „Cyrułk Se- wilewski”.

POLSKI — g. 19 codzien- nie z wyjątkiem wtor- ku „Mizantrop”.

NOWY — g. 19: niedzie- la „Awans”, codzien- nie z wyjątkiem wtor- ku „Głupi Jakub”.

KOMEDIA MUZYCZNA — niedziela g. 15.30 „Wo- dewil Warszawski”, g. 19 „Dwa tygodnie w raju”, poniedziałek, środa, czwartek i piątek „Dwa tygodnie w raju”, sobota i niedziela g. 15.30 „Wode- wil Warszawski”, g. 19 „Dwa tygodnie w raju”.

MŁODEGO WIDZA g. 17 codziennie z wyjątkiem poniedziałku i środy „Czarodziejski kalosz”.

AULA UP g. 11.15 poran- ek symfoniczny.

Kina

APOLLO por. g. 9 i 11 „Hrabia Monte Chri- sto” (od lat 14), g. 13, 15.30, 18 i 20.30 „Alarm” (od lat 14).

ELITYK por. g. 10 i 11 „Dziesięć wód do je- denasiej” (od lat 18), g. 14, 16, 18 i 20 „Bur- mistrz Anna” (od lat 12).

MUZA por. g. 10 i 12 „Ojciec i dzieci” (od lat 10), g. 14, 16, 18 i 20 „Śledztwo śmia- łych” (od lat 10).

CO — GDZIE — KIEDY w POZNANIU

RIALTO por. g. 10 „O- statni etap”, g. 12 i 14 dla najmłodszych „Zło- ty klucz”, g. 16, 18 i 20 „Grzesznicy bez winy” (od lat 14).

WARTA — AKTUALNO- ŚCI g. 10 i 11 młodzie- żowe, g. 12 i 14 „Dia- belska gra”, g. 16, 18 i 20 „Zwycięski po- wrót”.

METALOWIEC g. 17 i 19.30 „Rzym miasta otwarto” (od lat 18).

PIAST g. 17 i 19 „Suk- ces Anny Szabo” (od lat 14).

KINO W PUSZCZYKO- WIE g. 14 „Swinarka i pastuch”, g. 16 i 18.30 „Poddany”.

FOTOPLASTIKON g. 10 —22 „Paryski ogród zoologiczny i botaniczny”.

Wystawy

MUZEUM NARODOWE — „Malarstwo polskie realizmu młodego XIX wieku” (g. 10-15).

ARCHIWUM PAŃSTWO WE ul. 23 lutego 41-43 — „Wielkopolska i Poznań w doku męce archiwalnym” (g. 10-16).

CBWA ul. Marcinkow- skiego 28 — „Pradzie- je Pomorza” (g. 10-17).

ŚWIETLICA ART. PLA- STYKÓW ul. 27 Gru- dnia 4 — „Wystawa obrazów i rysunków I- reny Zmarzlińskiej — Dziesięć” (g. 10-18).

MUZEUM PRZYRODNI- CZE ul. Zwierzyniecka 19 — „Owadzie szkodniki ogrodów i sadów” (g. 10-15).

POLSKIE TOW. FOTO- GRAFICZNE ul. Podere- wskiego 7 — „Realizm socjalistyczny w foto- grafii” (g. 11-13).

MDK ul. Miodowicza 30 — „Prace uczest- ników MDK” (g. 9-20).

Radio

Program II

fala Poznań 248 m

6, 7, 8, 17, 21, 23.50.

Koncerty:

7.05 — mozaika muzy- czna, 8.15, 9 — orga- nowy, 9.45 — „Wieś tańcz i śpiewa” 10.50 — „Robocznice zespó- ły świetlicowe” 11.10 — muzyka operetko- wa, 12.15 — poranek symfoniczny, 13.25 roz- rywkowy, 14.35 (P) — muzyka ludowa, 15 — kwadrans muzyki roz- rywkowej, 16.20 (P) — poznańskie imprezy muzyczne, 17.20, 18.30 — chopinowski,

Audycje inne:

7.55 — kalendarz ra- diowy, 8.30 — Wszech- nica Radiowa, 9.30 — dla dzieci, 10 — prze- gląd prasy stołecznej, 10.05 — skrzynka ogół- na, 10.20 — pociąg i muzyka, 11.40 — skrzy- nka Wszechnicy Radio- wej, 11.52 (P) — „Spra- wa jest prosta”, 12.04 — przegląd czasopism,

13.15 — sylwetki uc- zonych, 14 (P) — li- sty radioluchaczów, 14.10 (P) — gawęda niedziela, 14.15 (P) tygodnik dźwiękowy, 14.45 (P) i 15.15 — dla wsi, 16 — słuch- wiśko popularno-nau- kowe, 18 — na fali humoru i satyry, 19.30 — słuchwiśko pt. „Szelmstwa Skape- na”.

Sport

22, 22.30 (P) — repor- taż z międzynarodowe- go spotkania bokser- skiego Polska — Wę- gry.

Poniedziałek 28 bm.

Teatry

POLSKI — g. 19 „Mi- zantrop”.

NOWY — g. 19 „Głupi Jakub”.

KOMEDIA MUZYCZNA — g. 19 „Dwa tygod- nie w raju”.

Kina

APOLLO — g. 15.30, 18 i 20.30 „Alarm” (od lat 14).

BALTYK — g. 14 „Sie- dmia śmiały” (od 10), g. 16, 18 i 20 „Burmistrz Anna” (od lat 12).

MUZA — g. 16, 18 i 20 „Dusze czarne”.

RIALTO — g. 16, 18 i 20 „Grzesznicy bez wi- ny” (od lat 14).

WARTA — aktualności g. 11 i 12, młodzieżo- we g. 14 i 16 „Diabel- ska gra”, g. 18 i 20 „Zwycięski powrót”.

FOTOPLASTIKON — g. 10-22 „Paryski ogród zoologiczny i botanicz- ny”.

Samodzielnego majstra murarskiego do obmu- rzy kotłów umiającego obliczać materiały i czy- tać rysunki na kotły sekcyjne i płomienicowe, brzydkiemu murarskiego do tych robót oraz czterech murarzy do tych robót przyjmujemy natychmiast. Wynagrodzenie specjalne wg Układu Zbiorowego w Budownictwie. Poznań- skie Zakłady Remontowo-Montażowe. Zgłaszać się do Biura Personalnego Poznań, ul. Rok- owskiego 127. K156

Noszowy, portier, woźnica mogą się zgłosić. Szpital Miejski nr 2, Poznań, Garbary 13. 1348g

Mistrzów i czeladników z praktyką w blachar- stwie przemysłowym na instruktorów dla war- sztatów szkoleniowo-produkcyjnych w Luboniu zaangażuje Zakład Doskonalenia Rzemiosła w Poznaniu, ul. Tad. Kościuszki 57. Złożony na- leży podanie i życiorys. Wynagrodzenie wg sta- wek układu zbiorowego prac. budownictwa. K162

Ośrodek Szkolenia Zawodowego

pod zarządem Zakładu Doskonalenia Rzemiosła w Poznaniu

rozpoczyna w lutym br. kursy:

księgowości podstawowej (przemysłowej), analizy bilansów i sprawozdawczości, maszynopisanie, stenografii dla początkujących i stenografii sprawozdawczej (dla zaawansowa- nych).

Zapisy i informacje: Poznań, Wawrzyniaka 33 telefon 48-47

Dla dojeżdżających zniżki kolejowe. K176

OGŁOSZENIA DROBNE

Wolne posady

Pomocnik ogrodnicy po- trzebny. Zabikowo, pow. Po- znań, ul. Traugutta 3. 1306 g

Rolnik na gospodarstwo 15 ha potrzebny, pensja 300 zł miesięcznie, plus utrzyma- nie, Lipińska, Bojanowo Sta- re. 1314 g

Sprzedaje

Dwie koldry puchowe nowe wskaże Głos Włp. nr 1165p

Maszyne krawieckie, radio 4-lampowe (Mende) sprze- dam. Poznań, Kilińskiego 8 m. 4. 1319 g

Maszyne do szycia szafkowa sprzedam, Poznań, Wielko- polska 7 m 3 (Solacz). 1268 g

Radio „Telefunken” do sa- mochodu w komplecie sprze- dam. Poznań, tel. 79-27. 1325 g

2 samochody osobowe Mer- cedes — Heck, jeden na cho- dzie, drugi na części, tanio sprzedam Wrocław. Mickie- wicza 10, tel. 45-43 1027 g

Parcele ogrodową kupię, Of. Głos Włp. dia 1320 g

Barwniki na 100% wełne, przede maszynowa, produ- kcji Ind. 6 Farb. niemiec- kie, alizarinsäure blau tur- kurs, koral kupię, Poznań, tel. 79-27. 1326 g

Parcele, okolice Winar, od właściciela kupię, Of. Głos Włp. dia 1273 g

Wózek czeski spacerowy ku- pie, Oferty Głos Włp dia 1308 g

Zamiana

Pokój (Włda) zamienię na pokój (perferie) Poznań, Sikorskiego 33, m 11. 1304 g

+

Dnia 24 stycznia 1952 zasnęła w Bogu ukochana nasza bratowa, siostra i ciocia, śp. z Barciszewskich

Maria Deimertowa

(żona śp. Juliana)

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 29 bm., o go- dzinie 11 z kaplicy cmentarnej na Dębu przy ul. Bluszczejowej. Msza św. odprawiona zostanie w kościele oo Franciszkanów we wtorek, o go- dzinie 8.30.

W głębokim żalu pogrążona rodzina

Poznań, ul. Dzierżyńskiego 93 m. 5

TOWARY POLSKIEJ PRODUKCJI i in.

za pośrednictwem akcji

«Paczki PEKAO»

Zlecenia i wpłaty przyjmują:

w New-Yorku
PEKAO TRADING CORPORATION, New York 4
25, Broad Street, room 1624

w Paryżu
BANK POLSKA KASA OPIEKI S. A.
Paris IX, 23 rue Talbott

Ta drogą można otrzymać:

materiały, cement, meble, maszyny i narzędzia rolnicze, maszyn do szycia, rowery, węgiel, zegarki szwajcarskie, radiodiodniki, motocykle BMW 350, wózki dziecięce, paczki żywnościowe, krowy i prosięta

Informacji udziela: BANK POLSKA KASA OPIEKI S. A. Warszawa, ul. Mazowiecka 14

K117

Pokój komfortowy z balko- nem, róg Grunwaldzkiej i Matejki, urządzeniem kuchni, łazienki i telefonu, zamie- nienie na 2 1/2 pokojowe, dzie- lnicy willowej. Oferty Głos Włp. dia 1290 g

Nowoczesne dwa pokoje ku- chnia, łazienka, zamienię na identyczne trzy. Oferty Głos Włp. dia 1254 g

Pokój z urządzeniem kuchni i łazienki, zamienię na pokój z kuchnią samodzielną. Oferty Głos Włp. dia 1279 g

Szuka lokalu

Wykonuje 2-pokojowe miesz- kanie lub zwroć koszty. Of.: „Głos Włp.” dia 920 g

Pomieszczenie na przemysł metalowy w Poznaniu lub w pobliżu, spiesznie kupimy lub wydzierżawimy. Of. Głos Włp. dia 1323 g

Artysta Opery poszukuje u- mebłowanego pokoju. Zgło- szenia do portierni Opery w Poznaniu. 1175 g

+

Dnia 25 stycznia 1952 zasnęła w Bogu, nasza ukochana siostra i najlepsza ciocia, śp.

Maria Posieczek

przeżywszy lat 84.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 28 bm., o godz. 11.50 z kaplicy cmentarnej na Juniko- wie.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina

Poznań, Piła

1347g